32009L0140

18.12.2009. SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE L 337/37

DIREKTIVA 2009/140/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 25. studenoga 2009.

o izmjeni Direktive 2002/21/EZ o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge, Direktive 2002/19/EZ o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme, te Direktive 2002/20/EZ o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ([2]),

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora s obzirom na zajednički tekst koji je odobrio Odbor za usklađivanje 13. studenoga 2009. ([3]),

budući da:

(1) Komisija periodično ispituje provođenje pet Direktiva koje obuhvaćaju postojeći regulatorni okvir EU za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) ([4]), Direktiva 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) ([5]), Direktiva 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju) ([6]), Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) ([7]) i Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) ([8]) (koje se zajednički navode kao „Okvirna direktiva i posebne Direktive) posebno da bi utvrdila treba li ih izmijeniti s obzirom na razvoj tehnologije i tržišta.

(2) U tom pogledu Komisija je iznijela svoje početne zaključke u svojoj Objavi od 29. lipnja 2006. o provjeri regulatornog okvira EU o elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama. Na temelju ovih početnih zaključaka održana je javna rasprava na kojoj se trajan nedostatak unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacija naveo kao najvažnija značajka koju treba započeti rješavati. Posebno je utvrđeno da regulatorna rascjepkanost i neusklađenost između aktivnosti državnih regulatornih tijela ugrožava ne samo tržišno natjecanje u ovom području, već i značajne koristi koje potrošači imaju od prekograničnog tržišnog natjecanja.

(3) Stoga regulatorni okvir EU za elektroničke komunikacijske mreže i usluge treba preoblikovati kako bi se konačno uspostavilo unutarnje tržište elektroničkih komunikacija jačanjem mehanizma Zajednice za određivanjem operatora sa značajnom tržišnom snagom na ključnim tržištima. To dopunjuje Uredba (EZ) br. 1211/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Ureda ([9]). Ova reforma također uključuje utvrđivanje učinkovite i usklađene strategije upravljanja radiofrekvencijskim spektrom kako bi se postigao jedinstveni europski informacijski prostor te snaženje odredaba za korisnike s invaliditetom, i tako postiglo obuhvatno informacijsko društvo.

(4) Uzimajući u obzir da je internet bitan za obrazovanje i praktično ostvarivanje slobode izražavanja i pristupa informacijama, bilo kakvo ograničavanje ostvarivanja ovih temeljnih prava treba biti u skladu s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Komisija treba provesti široko javnu raspravu o ovim pitanjima.

(5) Cilj je postepeno ublažavanje prethodnih (*ex-ante*) pravila svojstvenih za ovo područje s razvojem tržišnog natjecanja na ovom tržištu, te da, u konačnici, područje elektroničkih komunikacija uređuje samo pravo tržišnog natjecanja. S obzirom na jaku konkurentsku dinamiku tržišta elektroničkih komunikacija posljednjih godina, neophodno je da se uvedu prethodne (*ex-ante*) regulatorne obveze samo tamo gdje ne postoji učinkovito i održivo tržišno natjecanje.

([1]) SL C 224, 30.8.2008., str. 50.
([2]) SL C 257, 9.10.2008., str. 51.
([3]) Mišljenje Europskog parlamenta od 24. rujna 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), zajedničko stajalište Vijeća od 16. veljače 2009. (SL C 103 E, 5.5.2009., str. 1.), stajalište Europskog parlamenta od 6. svibnja 2009., Odluka Vijeća od 20. studenoga 2009. i Zakonodavna odluka Europskog parlamenta od 24. studenoga 2009.
([4]) SL L 108, 24.4.2002., str. 33.
([5]) SL L 108, 24.4.2002., str. 7.
([6]) SL L 108, 24.4.2002., str. 21.
([7]) SL L 108, 24.4.2002., str. 51.
([8]) SL L 201, 31.7.2002., str. 37.
([9]) SL L 337, 18.12.2009., str 1.

(6) Pri svojoj provjeri provođenja Okvirne direktive i posebnih Direktiva, Komisija, u svjetlu razvoja tržišta i s obzirom i na tržišno natjecanje i na zaštitu potrošača, treba procijeniti jesu li potrebne stalne odredbe u okviru prethodne (*ex-ante*) regulacije svojstvene za to područje utvrđene u članku 8. do članka 13.a. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i člankom 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) ili te odredbe treba izmijeniti ili ukinuti.

(7) Kako bi se osigurao razmjeran i prilagodljiv pristup promjenjivim uvjetima tržišnog natjecanja, državnim regulatornim tijelima treba omogućiti da utvrde tržišta na podnacionalnoj razini i ukinu regulatorne obveze na tržištima i/ili zemljopisnim područjima u kojima postoji učinkovita infrastrukturna konkurencija.

(8) Kako bi se postigli ciljevi Lisabonske agende, neophodno je dati poticaje ulaganju u nove brze mreže koje će podržavati inovacije u internetske usluge bogatog sadržaja i osnažiti međunarodnu konkurentnost Europske unije. Takve mreže posjeduju ogromni potencijal pružanja koristi potrošačima i poslovnim subjektima unutar Europske unije. Stoga je od najveće važnosti promicati održivo ulaganje u razvoj ovih novih mreža dok se istodobno štiti tržišno natjecanje i stimulira odabir potrošača putem regulatorne predvidivosti i dosljednosti.

(9) Komisija je u svojoj Obavijesti od 20. ožujka 2006. naslovljenoj „Premošćivanje jaza u širokopojasnom pristupu" potvrdila da postoji teritorijalni jaz u Europskoj uniji u vezi s uslugama širokopojasnog pristupa. Lakši pristup radiofrekvencijskom spektru olakšava razvoj usluga brzog širokopojasnog pristupa u udaljenim područjima. Unatoč općenitom povećanju broja širokopojasnih priključaka, u različitim je područjima pristup ograničen zbog visokih troškova koji proizlaze iz slabe naseljenosti i udaljenosti. Kako bi se osiguralo ulaganje u nove tehnologije u manje razvijenim područjima, propisi o elektroničkim komunikacijama trebaju se uskladiti s drugim politikama, kao što je politika državne pomoći, politika povezivanja ili ciljevi šire industrijske politike.

(10) Javna ulaganja u mreže treba provoditi u skladu s načelima nediskriminacije. U tom smislu, javna sredstva treba dodjeljivati na temelju otvorenih, transparentnih i konkurentnih postupaka.

(11) Kako bi se omogućilo državnim regulatornim tijelima da ispune ciljeve navedene u Okvirnoj direktivi i posebnim Direktivama, posebno one o cjelovitom međusobnom djelovanju, područje primjene Okvirne direktive treba proširiti kako bi obuhvatilo određene značajke radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme, kako je određeno Direktivom 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o uzajamnom priznavanju njihove usklađenosti [1], kao i opremi potrošača koja se rabi za digitalnu televiziju, kako bi se olakšao pristup korisnicima s invaliditetom.

(12) Određene definicije valja razjasniti ili izmijeniti kako bi se uzeo u obzir razvoj tehnologije i tržišta te uklonile nejasnoće utvrđene tijekom provedbe regulatornog okvira.

(13) Neovisnost državnih regulatornih tijela treba osnažiti kako bi se osigurala učinkovitija primjena regulatornog okvira te pojačale njihove ovlasti i predvidljivost njihovih odluka. U tom smislu, u nacionalnom je pravu potrebno predvidjeti izričitu odredbu kako bi se osiguralo da, prilikom izvršavanja svojih zadaća, državno regulatorno tijelo odgovorno za prethodnu (*ex-ante*) regulaciju tržišta, ili za rješavanje sporova između poduzeća, bude zaštićeno od vanjske intervencije ili političkog pritiska, koji mogu ugroziti njegovu neovisnu procjenu predmeta koji mu se podnose. Takav vanjski utjecaj čini nacionalno zakonodavno tijelo nepodobnim za ulogu državnog regulatornog tijela na temelju regulatornog okvira. U tom je smislu potrebno na početku utvrditi pravila u vezi s osnovama za razrješenje dužnosti voditelja državnog regulatornog tijela kako bi se otklonila bilo kakva osnovana sumnja u nepristranost toga tijela i njegovu neovisnost od utjecaja vanjskih čimbenika. Važno je da državna regulatorna tijela odgovorna za prethodnu (*ex-ante*) regulaciju tržišta imaju vlastiti proračun koji im posebno omogućava zapošljavanje dostatnog broja stručnog osoblja. Kako bi se osigurala transparentnost, ovaj proračuna treba objavljivati jednom godišnje.

(14) Kako bi se osigurala pravna sigurnost sudionicima na tržištu, žalbena tijela trebaju učinkovito obavljati svoju dužnost; posebno žalbeni postupci ne smiju se neopravdano oduljiti. Privremene mjere kojima se odgađaju pravni učinci odluke državnog regulatornog tijela treba odobriti samo u hitnim slučajevima kako bi se spriječila velika i nepopravljiva šteta stranci koja traži takve mjere te ako uravnoteženost interesa to zahtijeva.

[1] SL L 91, 7.4.1999., str. 10.

(15) Načini na koja su žalbena tijela primjenjivala privremene mjere radi privremene odgode odluka državnih regulatornih tijela jako su se razlikovali. Kako bi se postigla veća dosljednost u pristupu, potrebno je primijeniti zajedničke standarde u skladu sa sudskom praksom Zajednice. Žalbena bi tijela također trebala imati pravo zahtijevati raspoložive informacije koje objavljuje BEREC. S obzirom na važnost žalbe za cjelokupno djelovanje regulatornog okvira, potrebno je utvrditi mehanizam za prikupljanje informacija u vezi sa žalbama i odlukama donesenim o odgodi izvršenja odluka koje su donijela regulatorna tijela u svim državama članicama, i za dostavu tih informacija Komisiji.

(16) Kako bi se osiguralo da državna regulatorna tijela učinkovito obavljaju svoje regulatorne zadaće, podaci koje prikupljaju trebaju sadržavati računovodstvene podatke o maloprodajnim tržištima koja su povezana s veleprodajnim tržištima na kojima neki operator ima značajnu tržišnu snagu, i koje kao takve uređuje državno regulatorno tijelo. Podaci također trebaju uključivati podatke koji omogućavaju državnom regulatornom tijelu da procijeni mogući utjecaj planiranih poboljšanja ili promjena mrežne topologije na razvoj tržišnog natjecanja ili na veleprodajne proizvode koji su dostupni drugim strankama.

(17) Raspravu na nacionalnoj razini predviđenoj člankom 6. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) treba provesti prije rasprave na razini Zajednice predviđene člankom 7. i člankom 7.a. te Direktive kako bi se gledišta zainteresiranih stranaka mogla razmotriti tijekom rasprave na razini Zajednice. Time bi se također izbjegla potreba za drugom raspravom na razini Zajednice u slučaju promjena planiranih mjera koje su proizišle iz rasprave na državnoj razini.

(18) Diskrecijsko pravo državnih regulatornih tijela treba uskladiti s razvojem dosljednih regulatornih praksi i s dosljednom primjenom regulatornog okvira kako bi se učinkovito pridonijelo razvoju i dovršenju unutarnjeg tržišta. Stoga državna regulatorna tijela trebaju dati potporu aktivnostima Komisije i BEREC-a na unutarnjem tržištu.

(19) Mehanizam Zajednice, kojim se omogućava Komisiji da zatraži od državnih regulatornih tijela da odustanu od planiranih mjera koje se odnose na utvrđivanje tržišta i imenovanje operatora koji imaju značajnu tržišnu snagu, značajno je pridonio jedinstvenom pristupu pri određivanju okolnosti pod kojima se može primijeniti prethodna (*ex-ante*) regulacija i onih pod kojima operatori podliježu takvoj regulaciji. Praćenjem tržišta koje je provela Komisija te posebno iskustvom s postupkom iz članka 7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), pokazalo se da bi nedosljednosti u primjeni pravnih sredstava državnih regulatornih tijela, čak pod sličnim tržišnim uvjetima, mogle dovesti u pitanje unutarnje tržište elektroničkih komunikacija. Stoga Komisija smije sudjelovati u osiguranju više razine dosljednosti pri primjeni pravnih sredstava tako što donosi mišljenje o prijedlozima mjera koje predlažu državna regulatorna tijela. Kako bi iskoristila stručno znanje državnih regulatornih tijela o analizi tržišta, prije donošenja svojih odluka i/ili mišljenja, Komisija se treba posavjetovati s BEREC-om.

(20) Od važnosti je da se regulatorni okvir provede pravovremeno. Kada je Komisija donijela odluku kojom od državnih regulatornih tijela traži da odustane od planiranih mjera, državna regulatorna tijela Komisiji trebaju predočiti preinačene mjere. Krajnji rok za obavješćivanje Komisije o preinačenim mjerama treba utvrditi na temelju članka 7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), kako bi se sudionicima na tržištu omogućilo da budu obaviješteni o trajanju provjere tržišta, i kako bi se povećala pravna sigurnost.

(21) Uzimajući u obzir kratke vremenske rokove u savjetodavnom mehanizmu Zajednice, potrebno je Komisiju ovlastiti da donosi preporuke i/ili smjernice kako bi se pojednostavili postupci razmjene informacija između Komisije i državnih regulatornih tijela, kao na primjer u slučajevima u vezi sa stabilnim tržištima, ili u slučajevima koji uključuju samo manje promjene u prethodno dostavljenim mjerama. Na Komisiju bi također trebalo prenijeti ovlasti kojima se omogućava uvođenje izuzeća od slanja obavijesti kako bi se pojednostavili postupci u nekim slučajevima.

(22) U skladu s ciljevima Povelje temeljnih ljudskih prava Europske unije i Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, regulatornim se okvirom treba osigurati da svi korisnici, uključujući krajnje korisnike s invaliditetom, osobe starije dobi te korisnike s posebnim društvenim potrebama, imaju olakšani pristup dostupnim visokokvalitetnim uslugama. Deklaracijom 22. priloženoj Završnom aktu iz Amsterdama predviđa se da institucije Zajednice uzmu u obzir potrebe osoba s invaliditetom pri donošenju mjera na temelju članka 95. Ugovora.

(23) Konkurentno tržište osigurava korisnicima veliki izbor sadržaja, aplikacija i usluga. Državna regulatorna tijela trebaju promicati sposobnost korisnika da pristupaju informacijama i da ih raspodjeljuju, te da rabe aplikacije i usluge.

(24) Radijske frekvencije bi trebalo smatrati rijetkim javnim sredstvom koje ima važnu javnu i tržišnu vrijednost. U javnom je interesu da se tim radiofrekvencijskim spektrom upravlja što je moguće djelotvornije i uspješnije s gospodarskog, društvenog i ekološkog stajališta, uzimajući u obzir važnu ulogu radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacije, ciljeve kulturne raznolikosti i medijskog pluralizma, te društvenu i teritorijalnu povezanost. Stoga je potrebno postepeno uklanjati zapreke njegovom učinkovitom korištenju.

(25) Aktivnosti u vezi s upravljanjem radiofrekvencijskim spektrom u Zajednici ne bi smjele dovoditi u pitanje mjere koje se poduzimaju na razini Zajednice ili na državnoj razini, u skladu s pravom Zajednice, kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa, posebno u vezi sa zakonskim uređivanjem sadržaja i audiovizualnom i medijskom politikom, te pravom država članica da ustrojavaju i koriste svoj radiofrekvencijski spektar za javni poredak, javnu sigurnost i obranu.

(26) Uzimajući u obzir različite okolnosti u državama članicama, prebacivanje s analogne na digitalnu zemaljsku televiziju bi, zbog kvalitetnijeg prijenosa putem digitalne tehnologije, povećalo dostupnost dragocjenog radiofrekvencijskog spektra u Zajednici (poznatog pod nazivom „digitalna dividenda").

(27) Prije nego što se predlože posebne mjere za usklađivanje na temelju Odluke br. 676/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) ([1]), Komisija treba provesti procjenu utjecaja troškova i koristi predloženih mjera, kao što je ostvarenje ekonomije razmjera i usluga međusobnog djelovanja u korist potrošača, utjecaja na učinkovitost korištenja radiofrekvencijskog spektra, ili potražnje za usklađenim korištenjem u različitim područjima Europske unije.

(28) Premda upravljanje radiofrekvencijskim spektrom ostaje u nadležnosti država članica, koordinacija i, prema potrebi, usklađivanje na razini Zajednice može pomoći korisnicima radiofrekvencijskog spektra da u potpunosti iskoriste unutarnje tržište, te da interesi EU budu učinkovito zaštićeni u svijetu. Stoga je za te svrhe potrebno donijeti višegodišnje zakonodavne programe o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom kako bi se utvrdilo političko usmjerenje i ciljevi za strateško planiranje i usklađivanje korištenja radiofrekvencijskog spektra u Zajednici. Ova politička usmjerenja i ciljevi mogu se odnositi na dostupnost i učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra potrebnog za osnivanje i djelovanje unutarnjeg tržišta, te u odgovarajućim slučajevima, na usklađivanje postupaka za dodjelu općih ovlaštenja ili pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija, kada je to potrebno da bi se prevladale zapreke unutarnjem tržištu. Ovo upravljanje i ciljevi trebaju biti u skladu s ovom Direktivom i posebnim Direktivama.

(29) Komisija je iskazala svoju nakanu da, prije stupanja na snagu ove Direktive, izmijeni Odluku Komisije 2002/622/EZ od 26. strpnja 2002. o osnivanju Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra ([2]) kako bi Europskom parlamentu i Vijeću osigurala mehanizam na temelju kojeg može tražiti od Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPG) mišljenja i izvješća, usmena ili pismena, o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom u području elektroničkih komunikacija, te kako bi RSPG savjetovao Komisiju u vezi s predloženog sadržaja programa upravljanja radiofrekvencijskim spektrom.

(30) Odredbe ove Direktive o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom trebaju biti usklađene s radom međunarodnih i regionalnih organizacija koje se bave upravljanjem radiofrekvencijskim spektrom, kao što je Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU) i Europska konferencija poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT), kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje i usklađivanje uporabe radiofrekvencijskog spektra u Zajednici te između država članica i drugih članica ITU-a.

(31) Radijskim frekvencijama treba upravljati tako da se izbjegnu štetne smetnje. Stoga bi trebalo pravilno utvrditi pojam štetne smetnje kako bi se pravna intervencija ograničila u opsegu potrebnom za sprječavanje takvih smetnji.

(32) Postojeće upravljanje radiofrekvencijskim spektrom i sustav raspodjele općenito se temelji na upravnim odlukama koje su nedovoljno prilagodljive da bi bile dorasle tehnološkom i gospodarskom razvoju, posebno brzom razvoju bežične tehnologije i povećanoj potražnji za širinom frekvencijskog područja. Nepotrebna rascjepkanost između upravljanja na nacionalnim razinama ima za posljedicu povećane troškove i izgubljene prigode na tržištu za korisnike radiofrekvencijskog spektra, te usporava inovacije na štetu unutarnjeg tržišta, potrošača i gospodarstva u cjelini. Osim toga, uvjeti pristupa i korištenja radijskih frekvencija mogu se razlikovati s obzirom na vrstu operatora, pri čemu se elektroničke usluge ovih operatora sve više preklapaju uzrokujući na taj način napetosti između nositelja prava, odstupanja u cijeni pristupa radiofrekvencijskom spektru i moguće poremećaje u djelovanju unutarnjeg tržišta.

(33) Nacionalne granice sve su manje važne pri određivanju optimalnog korištenja radiofrekvencijskog spektra. Rascjepkanost upravljanja pravima na pristup radiofrekvencijskom spektru ograničava ulaganja i inovacije i ne dopušta operatorima i proizvođačima opreme da ostvare ekonomiju razmjera, time sprječavajući razvoj unutarnjeg tržišta za elektroničke komunikacijske mreže i usluge koje rabe radiofrekvencijski spektar.

([1]) SL L 108, 24.4.2002., str. 1.

([2]) SL L 198, 27.7.2002., str. 49.

(34) Prilagodljivost upravljanja radiofrekvencijskim spektrom i pristup radiofrekvencijskom spektru treba povećati putem ovlaštenja na temelju tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga, i kako bi se omogućilo korisnicima radiofrekvencijskog spektra da odaberu najbolje tehnologije i usluge za primjenu u frekvencijskom pojasu za koji je navedeno da je dostupan za elektroničke komunikacijske usluge unutar odgovarajućih nacionalnih planova za dodjelu frekvencija u skladu s pravom Zajednice („načela tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga"). Upravno određivanje tehnologija i usluga treba primijeniti kada u pitanje dođu ciljevi od općeg interesa te ih treba jasno opravdati i redovito povremeno preispitivati.

(35) Ograničenja na načelu tehnološke neutralnosti trebaju biti prikladna i opravdana potrebom da se izbjegnu štetne smetnje, na primjer uvođenjem emisijskih maski i razina snage kako bi se osigurala zaštita zdravlja ljudi ograničavanjem izlaganja djelovanju elektromagnetskih polja, osiguralo ispravno djelovanje usluga putem odgovarajuće razine tehničke kakvoće usluge, a da nije nužno isključiti mogućnost korištenja više od jedne usluge u istom frekvencijskom pojasu, osiguralo primjereno zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra, posebno kada njegovao korištenje podliježe izdavanju općih ovlaštenja, jamčila učinkovita uporaba radiofrekvencijskog spektra, ili ispunili ciljevi od općeg interesa sukladno pravu Zajednice.

(36) Korisnicima radiofrekvencijskog spektra treba omogućiti slobodan izbor usluga koje žele ponuditi u okviru radiofrekvencijskog spektra pridržavajući se prijelaznih mjera radi usklađivanja s prethodno stečenim pravima. S druge strane, treba dopustiti mjere koje zahtijevaju uvođenje posebne usluge kako bi se ispunili jasno utvrđeni ciljevi od općeg interesa, kao što su zaštita ljudskih života, potreba za promicanjem društvene, regionalne i teritorijalne povezanosti, ili izbjegavanje neučinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra, kada su te mjere nužne i razmjerne. Ti bi ciljevi trebali uključiti promicanje kulturne i jezične raznolikosti i medijskog pluralizma koje su odredile države članice u skladu s pravom Zajednice. Osim u slučajevima kada je nužno zaštititi ljudske živote ili, iznimno, ispuniti druge ciljeve od općeg interesa, koje su odredile države članice u skladu s pravom Zajednice, iznimke ne bi smjele imati za posljedicu usluge s ekskluzivnim pravom korištenja, već bi im se trebala dati prednost tako da, u što je većoj mjeri moguće, i druge usluge ili tehnologije mogu istodobno postojati u istom frekvencijskom pojasu.

(37) U nadležnosti je država članica da odrede opseg i prirodu bilo koje iznimke u vezi s promicanjem kulturne i jezične raznolikosti i medijskog pluralizma.

(38) Budući da je dodjeljivanje radiofrekvencijskog spektra određenim tehnologijama ili uslugama iznimka od načela neutralnosti tehnologije i usluga i da ograničava slobodu odabira između pruženih usluga ili uporabljene tehnologije, bilo koji prijedlog za takvu dodjelu treba biti transparentan i za njega treba tražiti mišljenje javnosti.

(39) Radi prilagodljivosti i učinkovitosti, državna regulatorna tijela mogu dopustiti korisnicima radiofrekvencijskog spektra da slobodno prenose ili iznajmljuju svoja prava korištenja trećim strankama. To bi omogućilo procjenu tržišne vrijednosti radiofrekvencijskog spektra. S obzirom da imaju ovlasti osiguravati učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra, državna regulatorna tijela trebaju poduzimati radnje kako bi osigurala da trgovanje ne dovede do poremećaja u tržišnom natjecanju u dijelu radiofrekvencijskog spektra koji nije u uporabi.

(40) Za uvođenje tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga te trgovanja postojećim pravima korištenja mogla bi biti potrebna prijelazna pravila koja uključuju mjere za osiguranje pravednog tržišnog natjecanja budući da bi novi sustav mogao određenim korisnicima radiofrekvencijskog spektra dati pravo da uđu u tržišno natjecanje s korisnicima radiofrekvencijskog spektra koji su svoja prava na spektar stekli pod težim odredbama i uvjetima. Obratno, kada su prava dodijeljena kao rezultat odstupanja od općih pravila ili na temelju mjerila koji nisu bila objektivna, transparentna, razmjerna i nediskriminacijska kako bi se ostvarili ciljevi od općeg interesa, položaj nositelja takvih prava ne bi trebao, neopravdano, biti na štetu njihovih novih konkurenata izvan onoga što je potrebno da bi se postigao cilj od općeg interesa ili drugi cilj od općeg interesa koji je s njime povezan.

(41) Kako bi se unaprijedilo djelovanje unutarnjeg tržišta i dala potpora razvoju prekograničnih usluga, Komisiju treba ovlastiti da donosi tehničke provedbene mjere u području brojevnog označavanja.

(42) Dozvole izdane poduzećima koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge koje im omogućavaju pristup nekretninama u javnom ili privatnom vlasništvu, neophodni su čimbenici za osnivanje elektroničkih komunikacijskih mreža ili novih dijelova mreža. Stoga, nepotrebna složenost i kašnjenje u postupcima za dodjelu prava puta mogu predstavljati važne zapreke razvoju tržišnog natjecanja. Stoga treba pojednostaviti stjecanje prava puta za ovlaštena poduzeća. Državna regulatorna tijela trebaju imati mogućnosti uskladiti stjecanje prava puta tako što bi na svojim Web mjestima omogućila pristup odgovarajućim informacijama.

(43) Neophodno je osnažiti ovlasti država članica u vezi s nositeljima prava puta da bi se na pravedan, učinkovit i ekološki odgovoran način, te bez obveze za operatora sa značajnom tržišnom snagom osiguralo uvođenje ili pokretanje nove mreže koje bi omogućilo pristup njegovoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži. Poboljšanje zajedničkog korištenja opreme može značajno poboljšati tržišno natjecanje te poduzećima sniziti cjelokupne financijske i ekološke troškove razmještanja elektroničke komunikacijske infrastrukture, posebno novih pristupnih mreža. Državna regulatorna tijela treba ovlastiti da od nositelja prava na postavljanje opreme na, preko ili ispod nekretnine u javnom ili privatnom vlasništvu zahtijevaju da zajednički dijele takvu opremu ili nekretninu (uključujući fizičku zajedničku lokaciju) kako bi se potaklo učinkovito ulaganje u infrastrukturu i promicale inovacije nakon primjerenog razdoblja javnih rasprava tijekom kojih svim zainteresiranim stranama treba dati mogućnost da iznesu svoja stajališta. Takvi dogovori o zajedničkom korištenju ili usklađivanju mogu uključivati pravila o raspodjeljivanju troškova zajedničkog korištenja opreme ili nekretnine te trebaju zajamčiti da za dotična poduzeća postoji i odgovarajuća naknada za opasnost. Državna regulatorna tijela posebno trebaju imati mogućnost propisati zajedničko korištenje dijelova mreže i povezane opreme, kao što su kabelski kanali, cijevi, antenski stupovi, šahtovi, ormarići, antene, tornjevi i ostale prateće konstrukcije, zgrade ili ulazi u zgrade, kao i bolje usklađivanje građevinskih radova. Nadležna tijela, posebno lokalne vlasti, također trebaju utvrditi odgovarajuće postupke usklađivanja, u suradnji s državnim regulatornim tijelima, u odnosu na javne radove i druge odgovarajuće javne objekte ili nekretnine, koji mogu uključiti postupke kojima se jamči da zainteresirane strane raspolažu informacijama o odgovarajućim javnim objektima ili nekretninama te javnim radovima koji su u tijeku ili se planiraju, da su pravovremeno obaviještene o takvim radovima, te da je zajedničko korištenje omogućeno u najvećoj mogućoj mjeri.

(44) Pouzdana i sigurna razmjena informacija putem elektroničkih komunikacijskih mreža postaje sve više ključna za cijelo gospodarstvo i društvo općenito. Složenost sustava, tehnički kvar ili ljudska pogreška, nesreće ili napadi mogu zajedno imati posljedice na djelovanje i raspoloživost fizičkih infrastruktura koje pružaju važne usluge građanima EU-a, uključujući i usluge e-uprave. Stoga državna regulatorna tijela trebaju osigurati održavanje cjelovitosti i sigurnosti javnih komunikacijskih mreža. Europska agencija za sigurnost mreža i informacija (ENISA) [1] treba doprinijeti povećanoj razini sigurnosti elektroničkih komunikacija dajući, između ostalog, stručno mišljenje i savjet te promičući razmjenu najboljih praksi. I ENISA i državna regulatorna tijela trebaju imati potrebna sredstva za obavljanje svojih zadaća, uključujući ovlasti za pribavljanje dostatnih informacija kako bi se procijenila razina sigurnosti mreža ili usluga, kao i iscrpne i pouzdane podatke o stvarnim događajima ugrožavanja sigurnosti koji značajno utječu na rad mreža i usluga. Imajući na umu da uspješna primjena odgovarajuće sigurnosti nije jedna izdvojena vježba već trajan proces provedbe, provjere i ažuriranja, od operatora koji daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge treba zahtijevati da poduzmu mjere da bi se zaštitila cjelovitost i sigurnost mreža u skladu s procijenjenim opasnostima, uzimajući u obzir najnovija dostignuća na području tih mjera.

(45) Države članice trebaju odobriti primjereno razdoblje za javnu raspravu prije donošenja posebnih mjera kako bi osigurale da poduzeća koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge poduzmu potrebne tehničke i ustrojstvene mjere kako bi primjereno kontrolirali opasnost po sigurnost mreža i usluga ili kako bi osigurala cjelovitost svojih mreža.

(46) Kada je potrebno dogovoriti zajednički paket sigurnosnih propisa, Komisiju treba ovlastiti da donosi tehničke provedbene mjere kako bi se postigla odgovarajuća razina sigurnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga na unutarnjem tržištu. ENISA bi trebala doprinijeti usklađivanju primjerenih tehničkih i ustrojstvenih sigurnosnih mjera pružanjem stručnog savjeta. Državna regulatorna tijela treba ovlastiti da izdaju obvezujuće upute koje se odnose na tehničke provedbene mjere donesene na temelju Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Kako bi izvršila svoje zadaće, državna regulatorna tijela trebaju imati ovlasti da istraže slučajeve nepridržavanja uputa i da odrede kazne.

(47) Kako bi osigurala da ne bude poremećaja ili ograničenja tržišnog natjecanja na tržištima elektroničkih komunikacija, državna regulatorna tijela trebaju imati mogućnost da odrede pravna sredstva s ciljem da se spriječi prenošenje značajne tržišne snage s jednog tržišta na drugo, koje je s njim usko povezano. Trebalo bi biti jasno da poduzeće koje na prvom tržištu ima značajnu tržišnu snagu može biti označeno kao ono koje ima značajnu tržišnu snagu na drugom tržištu samo ako su veze između ta dva tržišta takve da dopuštaju da se tržišna snaga koju posjeduje na prvom tržištu prenese na drugo tržište, te ako je to drugo tržište podložno prethodnoj (*ex-ante*) regulaciji u skladu s mjerilima određenim u Preporuci o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga [2].

[1] Uredba Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 460/2004 (SL L 77, 13.3.2004., str. 1).

[2] Preporuka Komisije 11. veljače 2003. o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga u području elektroničkih komunikacija koji su predmet prethodne (*ex-ante*) regulacije u skladu s Direktivom 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeće o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (SL L 114, 8.5.2003., str. 45.).

(48) Kako bi se sudionicima na tržištu pružila sigurnost što se tiče regulatornih uvjeta, neophodno je odrediti rok za provjeru tržišta. Od važnosti je analizu tržišta provoditi redovito i u razumnom i prikladnom vremenskom okviru. Kod određivanja vremenskog okvira u obzir treba uzeti jeli određeno tržište prethodno bilo predmet tržišne analize te propisno objavljeno. Ako državno regulatorno tijelo ne uspije u roku analizirati tržište, to može ugroziti unutarnje tržište te uobičajeni postupci radi povrede možda neće na vrijeme dati željeni učinak. Isto tako, dotičnom državnom regulatornom tijelu treba omogućiti da zahtijeva pomoć BEREC-a kako bi analizu tržišta privelo kraju. Na primjer, pomoć bi mogla biti u obliku posebne radne skupine sastavljene od predstavnika drugih državnih regulatornih tijela.

(49) Zbog visoke razine tehnoloških inovacija i vrlo dinamičnih tržišta u području elektroničkih komunikacija, potrebno je brzo, koordinirano i usklađeno prilagođavanje pravnog uređenja na razini Zajednice budući da je iskustvo pokazalo da razlike u provedbi regulatornog okvira EU između državnih regulatornih tijela mogu stvoriti zapreku razvoju unutarnjeg tržišta.

(50) Jedna od važnih zadaća dodijeljenih BEREC-a je, kada je to primjereno, donošenje mišljenja u vezi s prekograničnim sporovima. Stoga državna regulatorna tijela u takvim slučajevima trebaju uzeti u obzir mišljenje BEREC-a.

(51) Iskustvo u provedbi regulatornog okvira EU pokazuje da postojeće odredbe koje ovlašćuju državna regulatorna tijela da odrede novčane kazne nisu pružile odgovarajući poticaj da se postupi po provedbenim propisima. Odgovarajuće izvršne ovlasti mogu doprinijeti pravovremenoj provedbi regulatornog okvira EU te tako jačati zakonsku sigurnost koja je važan pokretač ulaganja. Nedostatak učinkovitih ovlasti u slučajevima nepoštivanja značajna su za cijeli regulatorni okvir. Uvođenje nove odredbe u Direktivu 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), koja se odnosi na kršenje obveza na temelju Okvirne direktive i posebnih Direktiva, treba osigurati primjenu usklađenih i dosljednih načela za provedbu, kao i kazne za cijeli regulatorni okvir EU.

(52) Postojeći regulatorni okvir EU uključuje određene odredbe kojima se olakšava prijelaz sa starog regulatornog okvira iz 1998. godine na novi okvir iz 2002 godine. Ovaj je prijelaz završen u svim državama članicama te bi ove mjere trebalo ukinuti budući da su sada suvišne.

(53) Učinkovito ulaganje, kao i tržišno natjecanje, treba zajedno poticati kako bi se povećao gospodarski rast, inovacije i mogućnosti odabira za potrošače.

(54) Tržišno se natjecanje najbolje može osnažiti putem gospodarski učinkovitog stupnja ulaganja u novu i postojeću infrastrukturu, dopunjenog pravnim uređenjem, kadgod je nužno, kako bi se postiglo učinkovito tržišno natjecanje u maloprodajnim uslugama. Učinkovita razina tržišnog natjecanja, koja se temelji na infrastrukturi, stupanj je udvostručivanja infrastrukture na kojem se od ulagača može razumno očekivati da će ostvariti pravični povrat ulaganja, na temelju razumnih očekivanja razvoja tržišnih udjela.

(55) Kada određuju obveze za pristup novim i poboljšanim infrastrukturama, državna regulatorna tijela osiguravaju da uvjeti pristupa odražavaju okolnosti na kojima se temelji odluka o ulaganju, uzimajući u obzir, *inter alia*, troškove za postavljanja, očekivanu brzinu preuzimanja novih proizvoda i usluga te očekivanu razinu maloprodajnih cijena. Osim toga, kako bi se ulagačima pružila sigurnost pri planiranju, državna regulatorna tijela trebaju moći propisati, ako je potrebno, odredbe i uvjete pristupa koji ostaju dosljedni tijekom odgovarajućeg razdoblja provjere. Takve odredbe i uvjeti mogu uključivati dogovore o cijenama koje ovise o količinama i trajanju ugovora u skladu s pravom Zajednice, te uz uvjet da nemaju diskriminatorski učinak. Svakim se određeni uvjetom pristupa treba uzeti u obzir potreba da se očuva učinkovito tržišno natjecanje u pružanju usluga potrošačima i poslovnim subjektima.

(56) Kada se procjenjuje razmjernost obveza i uvjeta koji se određuju, državna regulatorna tijela trebaju uzeti u obzir različite uvjete tržišnog natjecanja koji postoje u različitim područjima u njihovim državama članicama.

(57) Kada određuju pravna sredstva za kontrolu cijena, državna regulatorna tijela trebaju nastojati da se ulagaču omogući pravičan povrat na određeni novi investicijski projekt. Posebno mogu postojati opasnosti povezane s investicijskim projektima koji se posebno odnose na nove pristupne mreže koje podržavaju proizvode za kojima je potražnja u vrijeme ulaganja nesigurna.

(58) Bilo koja odluka Komisije donesena na temelju članka 19. stavka 1. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) treba se ograničiti na regulatorna načela, pristupe i metodologije. Da bi se izbjegla dvojba, takvom se odlukom ne smiju propisivati pojedinosti koji će uobičajeno odražavati nacionalne okolnosti, te ne smiju zabranjivati alternativni pristupi za koje se može razumno očekivati da će imati istovjetan učinak. Takva bi odluka trebala biti razmjerna i njome se ne bi smjelo utjecati na odluke koje donose državna regulatorna tijela, a koje ne predstavljaju zapreku unutarnjem tržištu.

(59) U Prilogu I. Direktivi 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) utvrđen je popis tržišta koja treba uključiti u Preporuku o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga koja mogu jamčiti prethodnu (*ex-ante*) regulaciju. Ovaj Prilog treba ukinuti budući da je ispunjena njegova svrha da posluži za izradu početne inačice Preporuke o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga.

(60) Za nove sudionike na tržištu možda ne bi bilo gospodarski održivo u razumnom roku, djelomice ili u cijelosti, udvostručavati lokalnu pristupnu mrežu prvobitnih operatora. U vezi s tim, obveza operatora koji imaju značajnu tržišnu snagu da izdvoji pristup lokalnoj petlji ili podpetlji može olakšati ulazak na tržište i povećati tržišno natjecanje na maloprodajnim tržištima širokopojasnog pristupa. U okolnostima pod kojima izdvojeni pristup lokalnoj petlji ili podpetlji nije tehnički ili gospodarski ostvariv, mogu se primijeniti odgovarajuće obveze za osiguranje nefizičkog ili virtualnog pristupa mreži koji nudi istovjetno djelovanje.

(61) Svrha je funkcionalnog razdvajanja, pri čemu se od vertikalno integriranog operatora traži da osnuje operativno razdvojene poslovne subjekte, osigurati potpuno istovjetne proizvode svim podoperatorima, uključujući i vlastite pododjele samog vertikalno integriranog operatora. Funkcionalnim razdvajanjem može se poboljšati tržišno natjecanje na nekoliko mjerodavnih tržišta, tako da se smanji poticaj za diskriminaciju te olakša potvrđivanje i ostvari poštivanje nediskriminirajućih obveza. U posebnim slučajevima, funkcionalno razdvajanje može se uporabiti kao sredstvo poboljšanja kada se ne uspijeva postići djelotvorna nediskriminacija na nekoliko dotičnih tržišta, i kada ima malo ili nimalo izgleda za tržišno natjecanje u infrastrukturnom području u razumnom vremenskom okviru, nakon primjene jednog ili više pravnih sredstava koja su se prethodno smatrala prikladnima. Međutim, vrlo je važno osigurati da uvođenje funkcionalnog razdvajanja ne odvrati dotično poduzeće od ulaganja u svoju mrežu te da ne dovede do bilo kakvih mogućih negativnih učinaka na dobrobit potrošača. Uvođenje funkcionalnog razdvajanja zahtijeva usklađenu analizu različitih mjerodavnih tržišta vezanih uz pristupnu mrežu, u skladu s postupkom tržišne analize utvrđenim u članku 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Kada započnu analizu tržišta i kada oblikuju pojedinosti ove mjere, državna regulatorna tijela trebaju posebnu pozornost pokloniti proizvodima kojima će upravljati funkcionalno razdvojeni poslovni subjekti, uzimajući u obzir opseg pokretanja mreže i stupanj tehnološkog napretka, koji mogu imati negativan utjecaj na zamjenjivost usluga nepokretnih i bežičnih veza. Kako bi se izbjegli poremećaji u tržišnom natjecanju na unutarnjem tržištu, Komisija treba unaprijed odobriti prijedloge za funkcionalno razdvajanje.

(62) Provedba funkcionalnog razdvajanja ne bi smjela spriječiti odgovarajuće mehanizme zajedničkog djelovanja između različitih poslovnih subjekata kako bi se osigurala zaštita gospodarskih prava i prava nadzora uprave matične tvrtke.

(63) Stalna integracija unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga zahtijeva bolje zajedničko djelovanje kod primjene prethodne (*ex-ante*) regulacije predviđene regulatornim okvirom EU za elektroničke komunikacije.

(64) Kada vertikalno integrirano poduzeće odluči prenijeti značajan dio ili svu imovinu svoje lokalne pristupne mreže funkcionalno odvojenom pravnom subjektu pod drugim vlasništvom ili osnivanjem funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta koji bi se bavio pristupnim proizvodima, državno regulatorno tijelo treba procijeniti učinak namjeravane transakcije na sve postojeće regulatorne obveze određene vertikalno integriranom operatoru, kako bi osiguralo usklađenost bilo kakvog novog dogovora s Direktivom 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i Direktivom 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama). Dotično državno regulatorno tijelo treba izvršiti novu analizu tržišta na kojima djeluje funkcionalno odvojeni subjekt i prema tomu odrediti, zadržati, izmijeniti ili ukinuti obveze. U tom smislu, državno regulatorno tijelo treba imati mogućnost da od poduzeća zahtijeva informacije.

(65) Premda je u nekim slučajevima primjereno da državno regulatorno tijelo odredi obveze operatorima koji nemaju značajnu tržišnu snagu da bi se postigli ciljevi kao što su potpuno povezivanje ili funkcionalna povezanost usluga, ipak je potrebno osigurati da se takve obveze odrede u skladu s regulatornim okvirom EU te, posebno, njegovim postupcima obavješćivanja.

(66) Komisiju treba ovlastiti da donosi provedbene mjere radi prilagođavanja uvjeta pristupa uslugama digitalne televizije i radija iz Priloga I. tržišnom i tehnološkom razvoju. To je također slučaj s najmanjim popisom stavki u Prilogu I. koje se moraju objaviti kako bi se zadovoljila obveza transparentnosti.

(67) Olakšavanje sudionicima na tržištu da pristupe izvorima radijske frekvencije doprinijet će uklanjanju zapreka ulasku na tržište. Osim toga, tehnološki napredak umanjuje opasnost od štetnih smetnji u određenim frekvencijskim pojasevima te tako smanjuje potrebu za pojedinačnim pravima korištenja. Stoga uvjete korištenja radiofrekvencijskog spektra za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga treba uobičajeno utvrditi u općim ovlaštenjima osim ako, radi uporabe radiofrekvencijskog spektra, nisu nužna pojedinačna prava za zaštitu od štetnih smetnji, osiguranju tehničke kakvoće usluge, zaštitu učinkovite uporabe spektra ili zadovoljavanje određenog cilja od općeg interesa. Odluke o potrebi za pojedinačnim pravima treba donositi na transparentan i razmjeran način.

(68) Uvođenje uvjeta o neutralnosti usluge i tehnološke neutralnosti pri jamčenju prava korištenja, zajedno s većom mogućnosti prijenosa prava između poduzeća, treba povećati slobodu i sredstva pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga javnosti, čime se također olakšava postizavanje ciljeva od općeg interesa. Međutim, određenim obvezama od općeg interesa koje su određene radiodifuzijskim kućama radi pružanja usluga audiovizualnih medija, može se zahtijevati primjenu posebnih mjerila radi davanja prava korištenja, kada se čini da je to nužno za zadovoljavanje određenog cilja od općeg interesa koji su odredile države članice u skladu s pravom Zajednice. Postupci vezani uz pridržavanje ciljeva od općeg interesa moraju u svim slučajevima biti transparentni, nepristrani, razmjerni i nediskriminirajući.

(69) Uzimajući u obzir ograničavajući utjecaj pojedinačnog prava na slobodni pristup radijskim frekvencijama, valjanost pojedinačnog prava korištenja koji nije utrživ treba vremenski ograničiti. Kada prava korištenja sadržavaju odredbu o obnovi njihove valjanosti, nadležna državna tijela trebaju najprije provesti provjeru, koja uključuje i javnu raspravu, uzimajući u obzir tržište pokrivenost i tehnološki razvoj. S obzirom na nedostatan broj radijskih frekvencija, potrebno je redovito provjeravati pojedinačna prava zajamčena poduzećima. Pri ovoj provjeri, nadležna državna tijela trebaju uravnotežiti interese nositelja prava s potrebom jačanja uvođenja trgovanja radiofrekvencijskim spektrom, kao i prilagodljivijim korištenjem radiofrekvencijskog spektra putem općih ovlaštenja kada je to moguće.

(70) Manje izmjene prava i obveza su uglavnom upravne, ne mijenjaju stvarnu narav općih ovlaštenja te pojedinačnih prava korištenja, pa stoga ne mogu osigurati nikakvu komparativnu prednost drugim poduzećima.

(71) Nadležna državna tijela treba ovlastiti da osiguravaju učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra, a kada su izvori radiofrekvencijskog spektra neiskorišteni, poduzeti radnje da spriječe nekonkurentno stvaranje pričuve, što može spriječiti ulazak novog operatora na tržište.

(72) Državna regulatorna tijela trebaju imati mogućnost donositi mjere učinkovitog praćenja i osiguranja usklađenosti s odredbama i uvjetima općeg ovlaštenja ili prava korištenja, uključujući ovlasti da uvedu učinkovite novčane ili upravne kazne u slučaju kršenja odredaba i uvjeta.

(73) Uvjeti koji se mogu pridodati ovlaštenjima trebaju obuhvatiti određene uvjete koji uređuju mogućnost pristupa korisnika s invaliditetom i potrebu da državna tijela i hitne službe komuniciraju između sebe i sa širom javnosti prije, tijekom i nakon katastrofa velikih razmjera. Također, uzimajući u obzir važnost tehničkih inovacija, države članice trebaju imati mogućnost izdavati ovlaštenja za korištenje radiofrekvencijskog spektra u eksperimentalne svrhe, podložne posebnim ograničenjima i uvjetima koji su strogo opravdani eksperimentalnom naravi takvih prava.

(74) Uredba (EZ) br. 2887/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o razmotanom pristupu lokalnoj petlji [1] pokazala se učinkovitom u početnoj fazi otvaranja tržišta. Direktivom 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) traži se od Komisije da prati prijelaz od regulatornog okvira iz 1998. godine na regulatorni okvir iz 2002. godine te da iznese prijedloge za ukidanje te Uredbe kada to bude primjereno. Temeljem regulatornog okvira iz 2002. godine, dužnost je državnih regulatornih tijela da analiziraju tržište veleprodajnog izdvojenog pristupa metalnim petljama i podpetljama kako bi se osigurale usluge širokopojasnog pristupa i govorne usluge u skladu s definicijom u Preporuci o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga. Budući da su države članice najmanje jednom analizirale ovo tržište, i da se primjenjuju prikladne obveze na temelju zakonskog okvira iz 2002., Uredba (EZ) br. 2887/2000 postala je nepotrebna te je stoga treba ukinuti.

(75) Mjere potrebne za provedbu Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju) potrebno je donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999., o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji [2].

(76) Komisiju posebno treba ovlastiti za donošenje preporuka i/ili provedbenih mjera u odnosu na objave iz članka 7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva); usklađivanje u području radiofrekvencijskog spektra i brojevnog označavanja kao i u predmetima koji se odnose na sigurnost mreža i usluga; utvrđivanje mjerodavnih tržišta proizvoda i usluga; utvrđivanje međudržavnih tržišta; provedbu normi i usklađene primjene odredaba regulatornog okvira. Komisiju također treba ovlastiti za donošenje provedbenih mjera radi ažuriranja priloga I. i II. Direktivi o pristupu na temelju tržišnog i tehnološkog razvoja. Budući da su ove mjere općeg opsega i da im je cilj izmijeniti elemente ovih direktiva koji nisu ključni, dodavanjem novih, *inter alia*, elemenata koji nisu ključni, te se mjere moraju donijeti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim člankom 5.a. Odluke 1999/468/EZ,

[1] SL L 336, 30.12.2000., str. 4.
[2] SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)

Direktiva 2002/21/EZ se ovime izmjenjuje kako slijedi.

1. Članak 1. se izmjenjuje kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ovom se Direktivom utvrđuje usklađeni okvir za pravno uređenje elektroničkih komunikacijskih usluga, elektroničkih komunikacijskih mreža, pristupne opreme i srodnih usluga te određenih značajki terminalne opreme kako bi se olakšao pristup osobama s invaliditetom. Ovom se Direktivom navode zadaće državnih regulatornih tijela i utvrđuje serija postupaka kako bi se osigurala usklađena primjena regulatornog okvira u cijeloj Zajednici.";

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„3.a. Mjerama koje poduzimaju države članice u vezi s pristupom krajnjih korisnika uslugama i aplikacijama elektroničkih komunikacijskih mreža, ili njihovo korištenje tih usluga i aplikacija, poštuju se temeljna prava i slobode fizičkih osoba, koja se jamče Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i općim načelima prava Zajednice.

Bilo koja od ovih mjera, koje se odnose na pristup krajnjih korisnika uslugama i aplikacijama unutar elektroničkih komunikacijskih mreža, ili njihovo korištenje tih usluga i aplikacija, koja bi mogla ograničiti ova temeljna prava i slobode, može se donijeti samo ako je primjerena, razmjerna i potrebna u okviru demokratskog društva, a njena provedba podložna je odgovarajućim proceduralnim odredbama u skladu s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i s općim načelima prava Zajednice, uključujući učinkovitu sudsku zaštitu i pravični postupak. Shodno tomu, ove se mjere mogu donijeti samo uz dužno poštovanje načela pretpostavke nedužnosti i prava na privatnost. Jamči se prioritetni, pravični i nepristrani postupak, uključujući pravo na saslušanje zainteresirane osobe ili osoba, ovisno o potrebnim odgovarajućim uvjetima i proceduralnim dogovorima u valjano obrazloženim hitnim slučajevima, u skladu s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Jamči se pravo na učinkovitu i pravodobnu sudsku kontrolu.";

2. Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ‚elektronička komunikacijska mreža' znači sustave prijenosa i, prema potrebi, višefunkcijsku sklopnu opremu ili opremu za usmjeravanje te druga sredstva, uključujući elemente mreže koji nisu aktivni, a koji dopuštaju prijenos signala žičanim, radijskim, svjetlosnim ili drugim elektromagnetskim sredstvom, što uključuje satelitske mreže, zemaljske nepokretne (s prespajanjem kanala, prespajanjem paketa podataka, uključujući internet) i pokretne zemaljske mreže, elektroenergetske kabelske sustave, u mjeri u kojoj se rabe za prijenos signala, mreže koje se rabe za radijske i televizijske prijenose te mreže kabelske televizije, bez obzira na vrstu informacija koju prenose;";

(b) točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) ‚međudržavna tržišta' znače tržišta utvrđena u skladu s člankom 15. stavkom 4., koja obuhvaćaju Zajednicu ili njezin značajni dio, a koja se nalaze u više od jedne države članice;";

(c) točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) ‚javna komunikacijska mreža' znači elektroničku komunikacijsku mrežu koja se u cijelosti ili većim dijelom rabi za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga dostupnih javnosti, a koje podržavaju prijenos podataka između završnih točaka mreže;";

(d) dodaje se sljedeća točka:

„(d.a.) ‚priključna točka mreže' (NTP) znači fizičku točku na kojoj se pretplatniku omogućuje pristup javnoj komunikacijskoj mreži; kada se radi o mrežama koje uključuju prespajanje ili usmjeravanje, NTP se prepoznaje uz pomoć posebne mrežne adrese koja može biti povezana s pretplatnikovim brojem ili imenom;";

(e) točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) ‚povezana sredstva' znače one srodne usluge, fizičke infrastrukture i drugu opremu ili dijelove povezane s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkim komunikacijskim uslugama koje omogućuju i/ili podržavaju pružanje usluga preko mreže i/ili usluge, ili imaju mogućnosti to obavljati, i koje uključuju, *inter alia*, zgrade ili ulaze u zgrade, ožičenje zgrade, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, kabelske kanale, cijevi, antenske stupove, šahtove i ormariće;";

(f) uvodi se sljedeća točka:

„(e.a.) ‚srodne usluge' znače one usluge povezane s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkom komunikacijskom uslugom, koje omogućavaju i/ili podržavaju osiguranje usluga preko te mreže i/ili usluge, ili za to imaju mogućnost, a uključuju, *inter alia*, prevođenje broja ili sustava koji nude istovjetnu funkcionalnost, uvjetovane pristupne sustave i elektroničke programske vodiče, kao i druge usluge kao što je usluga utvrđivanja identiteta, lokacije i prisutnosti;";

(g) točka (l) zamjenjuje se sljedećim:

„(l) ‚posebne Direktive' znače Direktivu 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju), Direktivu 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), Direktivu 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) i Direktivu 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (*);

(*) SL L 201, 31.7.2002., str. 37.";

(h) dodaju se sljedeće točke:

„(q) ‚dodjela radiofrekvencijskog spektra' znači označivanje danog frekvencijskog pojasa koji rabe jedna ili više vrsta radijskih komunikacijskih službi, kada je primjereno, pod posebnim uvjetima;

(r) ‚štetna smetnja' znači smetnju koja dovodi u opasnost djelovanje radionavigacijske službe ili drugih sigurnosnih službi, ili koja na drugi način umanjuje kakvoću, ometa ili opetovano prekida radiokomunikacijsku službu koja radi u skladu s mjerodavnim međunarodnim, nacionalnim propisima ili propisima Zajednice;

(s) ‚poziv' znači vezu uspostavljenu putem javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge koja omogućuje dvosmjernu govornu komunikaciju.";

3. Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela izvršavaju svoja prava nepristrano, transparentno i pravovremeno. Države članice osiguravaju državnim regulatornim tijelima odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse kako bi mogla provoditi dodijeljene im zadaće.";

(b) uvode se sljedeći stavci:

„3.a. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavaka 4. i 5., državna regulatorna tijela, odgovorna za prethodnu (*ex-ante*) regulaciju ili za rješavanje sporova između poduzeća u skladu s člankom 20. ili člankom 21. ove Direktive, djeluju samostalno te ni od jednog drugog tijela ne traže niti primaju naputke u vezi s provođenjem ovih zadaća koje su im dodijeljene na temelju nacionalnog prava koje provodi pravo Zajednice. To ne sprječava nadzor u skladu s nacionalnim ustavnim pravom. Samo žalbena tijela osnovana u skladu s člankom 4. ima ovlasti obustaviti primjenu ili ukinuti odluke državnih regulatornih tijela. Države članice osiguravaju da se voditelj državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, članovi kolegijalnog tijela, koji obavljaju tu funkciju u okviru državnog regulatornog tijela iz prvog podstavka ili njihove zamjene, mogu razriješiti samo ako više ne ispunjavaju uvjete potrebne radi izvršenja svojih dužnosti, koje su unaprijed utvrđene nacionalnim pravom. Odluka o razrješenju voditelja državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, članova kolegijalnog tijela koji obavljaju tu funkciju, objavljuje se prilikom razrješenja. Razriješenom voditelju državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, razriješenim članovima kolegijalnog tijela koji vrše tu funkciju dostavlja se obrazloženje razrješenja, te imaju pravo zahtijevati objavu toga obrazloženja, ako do toga ne bi drukčije došlo, i u tom se slučaju obrazloženje objavljuje.

Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela iz prvog podstavka imaju odvojene godišnje proračune. Proračuni se objavljuju. Države članice također osiguravaju državnim regulatornim tijelima odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse kako bi im omogućile da aktivno sudjeluju i pomažu Tijelu europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) (*).

3.b. Države članice osiguravaju da odnosna državna regulatorna tijela daju aktivnu potporu ciljevima BEREC-a za promicanje većeg regulatornog usklađivanja i dosljednosti.

3.c. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela, kada donose svoje vlastite odluke za svoja nacionalna tržišta, u najvećoj mjeri vode računa o mišljenjima i zajedničkim stajalištima koje je donio BEREC.

(*) Uredba (EZ) br. 1211/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Ureda.";

4. Članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju učinkoviti mehanizam na nacionalnoj razini na temelju kojeg bilo koji korisnik ili poduzeće, koji daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i/ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge, a na koje utječe odluka državnog regulatornog tijela, ima pravo uložiti žalbu protiv te odluke žalbenom tijelu koje je neovisno od umiješanih stranaka. Ovo tijelo, koje može biti sud, mora imati odgovarajući nalaz vještaka koji mu omogućuje da učinkovito obavi svoje zadaće. Države članice osiguravaju da se osnovanost zahtjeva valjano uzme u obzir te da postoji učinkoviti žalbeni mehanizam.

Do ishoda žalbe na snazi ostaje odluka državnog regulatornog tijela, osim ako se ne donesu privremene mjere u skladu s nacionalnim pravom.";

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„3. Države članice prikupljaju informacije o općem predmetu žalbe, broju zahtjeva za žalbu, trajanju žalbenih postupaka i broju rješenja žalbi kako bi donijele privremene mjere. Države članice takve informacije dostavljaju Komisiji i BEREC-u nakon što dostave obrazložene zahtjeve.";

5. Članak 5. stavak 1.zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge, dostave sve informacije, uključujući financijske informacije, koje su potrebne državnim regulatornim tijelima da bi osigurale sukladnost s odredbama ili rješenjima donesenim u skladu s ovom Direktivom i posebnim Direktivama. Državna regulatorna tijela posebno su ovlaštena da od tih poduzeća zahtijevaju informacije o razvoju budućih mreža i usluga koje mogu utjecati na usluge veleprodaje, a koje stavljaju na raspolaganje konkurentima. Od poduzeća sa značajnom tržišnom snagom na veleprodajnim tržištima također se može tražiti da dostave računovodstvene podatke o maloprodajnim tržištima koja su povezana s tim veleprodajnim tržištima.

Poduzeća takve informacije dostavljaju bez odgode nakon primitka zahtjeva, u skladu s rokovima i s pojedinostima koje zahtijeva državno regulatorno tijelo. Informacije koje traži državno regulatorno tijelo razmjerne su izvršenju te zadaće. Državno regulatorno tijelo navodi razloge koji opravdavaju njegov zahtjev za dostavom informacija i te informacije obrađuje u skladu sa stavkom 3.";

6. Članci 6. i 7. zamjenjuju se sljedećim:

„Članak 6.

Mehanizam za javnu raspravu i transparentnost

Osim u slučajevima koji potpadaju pod članak 7. stavak 9., članke 20. ili 21., države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela, kada namjeravaju poduzeti mjere u skladu s ovom Direktivom ili posebnim Direktivama, ili kada namjeravaju propisati ograničenja u skladu s člankom 9. stavcima 3. i 4.,a koja imaju značajan utjecaj na mjerodavno tržište, pruže zainteresiranim strankama mogućnost davanja primjedbi na prijedlog mjera u razumnom roku.

Državna regulatorna tijela objavljuju svoje nacionalne postupke rasprave.

Države članice osiguravaju osnivanje jedinstvenog informativnog mjesta preko kojega se može pristupiti svim tekućim raspravama.

Rezultate postupka rasprave državno regulatorno tijelo stavlja na raspolaganje javnosti, osim kada su informacije povjerljive sukladno pravu Zajednice i nacionalnom pravu o poslovnoj povjerljivosti.

Članak 7.

Jačanje unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacija

1. Pri obavljanju svojih zadaća na temelju ove Direktive i posebnih Direktiva, državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri vode računa o ciljevima utvrđenim u članku 8., u onoj mjeri u kojoj se oni odnose na djelovanje unutarnjeg tržišta.

2. Državna regulatorna tijela doprinose razvoju unutarnjeg tržišta međusobno djelujući i radeći s Komisijom i BEREC-om na transparentan način, kako bi se u svim državama članicama osigurala dosljedna primjena odredaba ove Direktive i posebnih Direktiva. U tom smislu, oni posebno rade s Komisijom i BEREC-om na određivanju najpogodnijih vrsta instrumenata i pravnih sredstava kako bi počeli rješavati određene vrste situacija na tržištu.

3. Kada državno regulatorno tijelo, ako nije drukčije predviđeno u preporukama ili smjernicama donesenim sukladno članku 7.b., nakon završetka javne rasprave iz članka 6., kani poduzeti mjere:

(a) koje potpadaju pod članke 15. ili 16. ove Direktive, ili članke 5. ili 8. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu); i

(b) koje bi utjecale na trgovinu između država članica;

državno regulatorno tijelo stavlja, istodobno, prijedlog mjera na raspolaganje Komisiji, BEREC-u i državnim regulatornim tijelima u drugim državama članicama, zajedno s obrazloženjem na kojem se mjere temelje, u skladu s člankom 5. stavkom 3., te o tome obavješćuje Komisiju, BEREC i druga državna regulatorna tijela. Državna regulatorna tijela, BEREC i Komisija mogu dostaviti primjedbe dotičnom državnom regulatornom tijelu samo u roku od mjesec dana. Jednomjesečni rok ne može se produljiti.

4. Kada je cilj predviđenih mjera iz stavka 3.:

(a) određivanje mjerodavnog tržišta koje se razlikuje od onih navedenih u Preporuci u skladu s člankom 15. stavkom 1.; ili

(b) donošenje odluke o mogućem određivanju nekog poduzeća koje bi, samostalno ili zajedno s drugima, imalo značajnu tržišnu snagu na temelju članka 16. stavaka 3., 4. ili 5.;

i koje bi utjecale na trgovinu između država članica, a Komisija je državno regulatorno tijelo obavijestila da smatra da bi prijedlog tih mjera stvorio prepreku jedinstvenom tržištu, ili ozbiljno sumnja u usklađenost tih mjera s pravom Zajednice, a posebno s ciljevima iz članka 8., prijedlog mjera se ne usvaja daljnja dva mjeseca. Ovaj se rok ne može produljiti. Komisija druga državna regulatorna tijela obavješćuje o svojim rezervama u takvom slučaju.

5. U roku od dva mjeseca iz stavka 4. Komisija može:

(a) donijeti odluku kojom od dotičnog državnog regulatornog tijela traži da povuče prijedlog mjere; i/ili

(b) donijeti odluku da ukine svoje rezerve u vezi s prijedloga mjera iz stavka 4.

Prije objavljivanja odluke, Komisija u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a. Uz tu odluku dostavlja se detaljna i nepristrana analiza razloga zbog kojih Komisija smatra da prijedlog mjera ne bi trebalo usvojiti, zajedno s određenim prijedlozima za izmjenu predloženih mjera.

6. Kada je Komisija donijela odluku u skladu sa stavkom 5., kojom od državnog regulatornog tijela traži da povuče prijedlog mjera, državno regulatorno tijelo izmjenjuje ili povlači prijedlog mjera u roku od šest mjeseci od datuma odluke Komisije. Kada se prijedlog mjera izmjenjuje, državno regulatorno tijelo provodi javnu raspravu u skladu s postupcima navedenim u članku 6., te Komisiju, u skladu s odredbama stavka 3., ponovno obavješćuje o izmijenjenom prijedlogu mjera.

7. Dotično državno regulatorno tijelo u najvećoj mjeri uzima u obzir primjedbe drugih državnih regulatornih tijela, BEREC-a i Komisije te može, osim u slučajevima obuhvaćenih stavkom 4. i stavkom 5. točkom (a), donijeti pripremljeni prijedlog mjera i, kada to učini, dostaviti ga Komisiji.

8. Državno regulatorno tijelo dostavlja Komisiji i BEREC-u sve donijete konačne mjere koje potpadaju pod članak 7. stavak 3. točke (a) i (b).

9. U iznimnim okolnostima, kada državno regulatorno tijelo smatra da, iznimno od postupaka navedenih u stavcima 3. i 4., postoji potreba za žurnim djelovanjem kako bi se zaštitilo tržišno natjecanje i interesi korisnika, to državno regulatorno tijelo može odmah donijeti razmjerne i privremene mjere. Državno regulatorno tijelo te mjere bez odgode, s potpunim obrazloženjem, dostavlja Komisiji, drugom državnom regulatornom tijelu i BEREC-u. Odluka državnog regulatornog tijela da takve mjere učini trajnima ili da produlji rok njihove valjanosti podložna je odredbama stavaka 3. i 4.”

7. Dodaju se sljedeći članci:

„Članak 7.a.

Postupak dosljedne primjene pravnih sredstava

1. Kada je cilj predložene mjere obuhvaćene člankom 7. stavkom 3. određivanje, izmjenjivanje ili ukidanje obveze operatora da primijeni članak 16. zajedno s člankom 5. i člancima 9. do 13. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i članak 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama), Komisija može, u razdoblju od mjesec dana predviđenom u članku 7. stavku 3. ove Direktive, obavijestiti dotično državno regulatorno tijelo i BEREC o razlozima na temelju kojih smatra da bi prijedlog mjera stvorio zapreku jedinstvenom tržištu i o svojim ozbiljnim sumnjama u vezi s njihove usklađenosti s pravom Zajednice. U tom slučaju, prijedlog mjera ne donosi se daljnja tri mjeseca nakon obavijesti Komisije.

Ako ne dobije takvu obavijest, državno regulatorno tijelo može donijeti prijedlog mjera, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir bilo koje primjedbe koje je dala Komisija, BEREC ili bilo koje drugo državno regulatorno tijelo.

2. U tromjesečnom razdoblju iz stavka 1., Komisija, BEREC i dotično državno regulatorno tijelo blisko surađuju na utvrđivanju najprikladnijih i najučinkovitijih mjera u svjetlu ciljeva utvrđenih u članku 8., istodobno obraćajući dužnu pozornost stajalištima sudionika na tržištu i potrebi da se osigura razvoj dosljedne regulatorne prakse.

3. U razdoblju od šest tjedana od početka tromjesečnog razdoblja iz stavka 1., BEREC, postupajući prema odluci većine svojih članova, objavljuje mišljenje o obavijesti Komisije iz stavka 1., u kojem navodi smatra li da bi prijedlog mjera trebalo izmijeniti ili povući i, u tom smislu, prema potrebi, dostavlja određene prijedloge. Ovo se mišljenje obrazlaže i objavljuje.

4. Ako je u svom mišljenju izrazio da se slaže s Komisijom u vezi s ozbiljne sumnje, BEREC će blisko surađivati s dotičnim državnim regulatornim tijelom pri određivanju najprikladnijih i najučinkovitijih mjera. Prije kraja tromjesečnog razdoblja iz stavka 1. državno regulatorno tijelo može:

(a) izmijeniti ili povući svoj prijedlog mjera, u najvećoj mjeri vodeći računa o obavijesti Komisije iz stavka 1. te o mišljenju i savjetu BEREC-a;

(b) zadržati svoj prijedlog mjera.

5. Kada se BEREC ne slaže s ozbiljnim sumnjama koje gaji Komisija ili kada ne dostavi mišljenje, ili kada državno regulatorno tijelo izmijeni ili zadrži svoj prijedlog mjera sukladno stavku 4., Komisija, u razdoblju od mjesec dana nakon isteka tromjesečnog razdoblja iz stavka 1., i u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a ako postoji, može:

(a) dati preporuku kojom od dotičnog državnog regulatornog tijela zahtijeva da izmijeni ili povuče prijedlog mjera, uključujući određene prijedloge u tom smislu i navodeći razloge kojima opravdava svoju preporuku, posebno kada se BEREC ne slaže s ozbiljnim sumnjama Komisije;

(b) donijeti odluku o ukidanju svojih rezervi navedenih u skladu sa stavkom 1.

6. U razdoblju od mjesec dana nakon što je Komisija izdala preporuku u skladu sa stavkom 5. točkom (a) ili ukinula svoje rezerve u skladu sa stavkom 5. točkom (b), dotično državno regulatorno tijelo dostavlja Komisiji i BEREC-u donesene završne mjere.

Ovo se razdoblje može produljiti kako bi se državnom regulatornom tijelu omogućilo da provede javnu raspravu u skladu s člankom 6.

7. Kada odluči da neće izmijeniti ili povući prijedlog mjera na temelju preporuke dane na temelju stavka 5. točke (a), državno regulatorno tijelo o tome dostavlja obrazloženje.

8. Državno regulatorno tijelo može povući predloženi prijedlog mjera u bilo kojoj fazi postupka.

Članak 7.b.

Provedbene odredbe

1. Nakon javne rasprave i razmjene mišljenja s državnim regulatornim tijelima, te u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a, Komisija može donijeti preporuke i/ili smjernice u vezi s člankom 7. kojima se određuje oblik, sadržaj i podrobni podaci koji se navode u objavama u skladu s člankom 7. stavkom 3., okolnosti u kojima se ne bi tražile objave i izračun rokova.

2. Mjere iz stavka 1. donose se u skladu s postupkom rasprave iz članka 22. stavka 2.";

8. Članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1., drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ako nije drukčije predviđeno u članku 9. u vezi s radijskih frekvencija, države članice u najvećoj mjeri uzimaju u obzir potrebu da se donesu tehnološki neutralni propisi te osigurava da, pri provođenju regulatornih zadaća predviđenih ovom Direktivom i posebnim Direktivama, posebno onih kojima je cilj osigurati učinkovito tržišno natjecanje, državna regulatorna tijela postupe na isti način.";

(b) u stavku 2., točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) osiguravajući da korisnici, uključujući korisnike s invaliditetom, korisnike starije dobi te korisnike s posebnim društvenim potrebama izvuku najveću korist iz uvjeta odabira, cijene i kakvoće;

(b) osiguravajući da nema poremećaja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija, uključujući prijenos sadržaja;";

(c) u stavku 2., točka (c) briše se;

(d) u stavku 3., točka (c) briše se:

(e) u stavku 3., točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) surađujući međusobno, te s Komisijom i BEREC-om, kako bi se osigurao razvoj dosljedne regulatorne prakse te dosljedna primjena ove Direktive i posebnih Direktiva.";

(f) u stavku 4., točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) rješavajući potrebe posebnih društvenih skupina, posebno korisnika s invaliditetom, korisnika starije dobi i korisnika s posebnim društvenim potrebama;";

(g) u stavku 4. dodaje se sljedeća točka:

„(g) promičući sposobnost krajnjih korisnika da pristupe informacijama i da ih šalju ili da koriste aplikacije i usluge po svom izboru;";

(h) dodaje se sljedeći stavak:

„5. U provođenju ciljeva politike iz stavaka 2., 3. i 4., državna regulatorna tijela, *inter alia,* primjenjuju nepristrana, transparentna, nediskriminirajuća i razmjerna regulatorna načela:

(a) promicanjem regulatorne predvidljivosti osiguravajući dosljedni regulatorni pristup tijekom odgovarajućih rokova provjera;

(b) osiguravajući da, u sličnim okolnostima, nema diskriminacije u postupanju prema poduzećima koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge;

(c) zaštitom tržišnog natjecanja u korist potrošača i promičući, prema potrebi, infrastrukturnu konkurenciju;

(d) promicanjem djelotvornog ulaganja i inovacija u nove i poboljšane infrastrukture, pri tom osiguravajući da se u svim obvezama o pristupu uzme u obzir opasnost koju stvaraju poduzeća-ulagači i dopuštajući različite dogovore o suradnji između ulagača i stranaka koje traže pristup, kako bi se raspršila opasnost od ulaganja, te istodobno osiguralo očuvanje tržišnog natjecanja i načelo nediskriminacije;

(e) dužnim poštivanjem raznolikosti uvjeta koji se odnose na tržišno natjecanje i potrošače u različitim zemljopisnim područjima država članica;

(f) uvođenjem prethodnih regulatornih obveza samo kada ne postoji učinkovito i održivo tržišno natjecanje te ublažavanjem ili ukidanjem takvih obveza čim se ispune uvjeti.";

9. Dodaje se sljedeći članak:

„Članak 8.a.

Strateško planiranje i usklađivanje upravljanja radiofrekvencijskim spektrom

1. Države članice surađuju međusobno i s Komisijom pri strateškom planiranju, koordinaciji i usklađivanju korištenja radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici. U tom smislu, one uzimaju u obzir, *inter alia*, gospodarske, sigurnosne, zdravstvene značajke, javni interes, slobodu izražavanja, kulturne, znanstvene, društvene i tehničke značajke politike EU, kao i različite interese zajednica korisnika radiofrekvencijskog spektra, kako bi optimizirale korištenje radiofrekvencijskog spektra i izbjegle štetne smetnje.

2. Međusobnom suradnjom i suradnjom s Komisijom, države članice promiču koordinaciju pristupa upravljanju radiofrekvencijskim spektrom u Europskoj zajednici i, prema potrebi, usklađene uvjete u vezi s dostupnosti i učinkovitog korištenja radiofrekvencijskog spektra, koji su potrebni radi uspostavljanja i djelovanja unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacija.

3. Komisija, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje Skupine za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom (RSPG), osnovane Odlukom Komisije 2002/622/EZ od 26. srpnja 2002. o osnivanju Skupine za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom (*), može podnijeti zakonske prijedloge Europskom parlamentu i Vijeću za utvrđivanje višegodišnjih programa upravljanja radiofrekvencijskim spektrom. Takvim se programima utvrđuje usmjerenje upravljanja i ciljevi za strateško planiranje i usklađivanje korištenja radiofrekvencijskog spektra u skladu s odredbama ove Direktive i posebnih Direktiva.

4. Kada je potrebno osigurati učinkovitu usklađivanje interesa Europske zajednice u međunarodnim organizacijama nadležnim za pitanja radiofrekvencijskog spektra, Komisija, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje RSPG-a, može predložiti Europskom parlamentu i Vijeću zajedničke ciljeve upravljanja.

(*) SL L 198, 27.7.2002., str. 49.";

10. Članak 9. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 9.

Upravljanje radijskim frekvencijama za elektroničko komunikacijske usluge

1. Vodeći računa o činjenici da su radijske frekvencije javno dobro koje ima važnu društvenu, kulturnu i gospodarsku vrijednost, države članice na svom teritoriju osiguravaju učinkovito upravljanje radijskim frekvencijama za elektroničke komunikacijske usluge u skladu s člankom 8. i 8.a. Države članice osiguravaju da se dodjela radiofrekvencijskog spektra, koji se rabi za elektroničke komunikacijske usluge, i izdavanje općih ovlaštenja ili pojedinačnih prava korištenja takvih radijskih frekvencija, koje obavljaju nadležna nacionalna tijela, temelje na nepristranim, transparentnim, nediskriminirajućim i razmjernim mjerilima.

Kod primjene ovog članka države članice poštuju odgovarajuće međunarodne sporazume, uključujući Radijske propise Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU) te mogu uzeti u obzir javni interes.

2. Države članice promiču usklađivanje korištenja radijskih frekvencija u cijeloj Zajednici, u skladu s potrebom da osiguraju njihovu učinkovitu i djelotvornu uporabu te koristi za potrošače, kao što je ekonomija razmjera i funkcionalna povezanost usluga. Pri tom one postupaju u skladu s člankom 8.a. i Odlukom br. 676/2002/EZ (Odluka o radiofrekvencijskom spektru).

3. Ako drugim podstavkom nije drukčije predviđeno, države članice osiguravaju da se sve vrste tehnologije koje se rabe za elektroničke komunikacijske usluge mogu rabiti u radiofrekvencijskim pojasevima koji su proglašeni raspoloživima za elektroničke komunikacijske usluge u njihovom Planu za dodjelu nacionalnih frekvencija u skladu s pravom Zajednice.

Međutim, države članice mogu predvidjeti razmjerna i nediskriminirajuća ograničenja za vrste radijskih mreža ili tehnologija bežičnog pristupa koje se rabe za elektroničke komunikacijske usluge kada je nužno:

(a) izbjeći štetne smetnje;

(b) zaštititi javno zdravlje od djelovanja elektromagnetskih polja;

(c) osigurati tehničku kakvoću usluge;

(d) osigurati najveću zajedničku uporabu radijskih frekvencija;

(e) zaštititi učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra; ili

(f) osigurati ispunjenje ciljeva od općeg interesa u skladu sa stavkom 4.

4. Ako nije drukčije predviđeno drugim podstavkom, države članice osiguravaju da se sve vrste elektroničkih komunikacijskih usluga mogu odvijati unutar radiofrekvencijskih pojaseva koji su proglašeni raspoloživim za elektroničke komunikacijske usluge u njihovim Planovima za dodjelu nacionalnih frekvencija, u skladu s pravom Zajednice. Međutim, države članice mogu predvidjeti razmjerna i nediskriminirajuća ograničenja za vrste pruženih elektroničkih komunikacijskih usluga, uključujući, prema potrebi, ispunjenje zahtjeva Radijskih propisa Međunarodne telekomunikacijske unije.

Mjere koje zahtijevaju pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga u određenom radiofrekvencijskom pojasu dostupnom za elektroničke komunikacijske usluge opravdavaju se kako bi se osiguralo ispunjenje ciljeva od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom Zajednice, kao što su, ali ne i ograničeni na,:

(a) zaštita ljudskih života;

(b) promicanje društvenog, regionalnog ili teritorijalnog povezivanja;

(c) izbjegavanje neučinkovite uporabe radijskih frekvencija; ili

(d) promicanje kulturne i jezične raznolikosti i pluralizma medija, na primjer pružanjem usluga radijskog i televizijskog prijenosa.

Mjere kojima se zabranjuje pružanje bilo koje druge elektroničke komunikacijske usluge u određenom radiofrekvencijskom pojasu, mogu se predvidjeti samo kada ih opravdava potreba za uslugom zaštite ljudskih života. U iznimnim slučajevima mogu države članice proširiti takvu mjeru kako bi se ispunili drugi ciljevi od općeg interesa koje su države članice odredile u skladu s pravom Zajednice.

5. Države članice redovito preispituju potrebu uvođenja ograničenja iz stavaka 3. i 4. te objavljuju rezultate takvih preispitivanja.

6. Stavci 3. i 4. primjenjuju se na dodijeljeni radiofrekvencijski spektar za osiguranje elektroničkih komunikacijskih usluga, izdavanje općih ovlaštenja i dodjeljivanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija nakon 25. svibnja 2011.

Dodijeljeni radiofrekvencijski spektar, opća ovlaštenja i pojedinačna prava korištenja, koji su na snazi do 25. svibnja 2011., podložni su odredbama članka 9.a.

7. Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnih Direktiva i uzimajući u obzir bitne nacionalne okolnosti, države članice mogu utvrditi pravila kako bi spriječile gomilanje pričuva u radifrekvencijskom spektru, posebno utvrđivanjem krajnjih rokova za učinkovito korištenje prava uporabe koja imaju nositelji prava te uvođenjem kazni, uključujući novčane kazne, ili ukidanjem prava uporabe u slučaju nepridržavanja rokova. Ova se pravila utvrđuju i primjenjuju na razmjeran, nediskriminirajući i transparentan način.";

11. Dodaju se sljedeći članci:

„Članak 9.a.

Preispitivanje ograničenja u vezi s postojećim pravima

1. Za razdoblje od pet godina, koje počinje teći od 25. svibnja 2011., države članice mogu omogućiti nositeljima prava korištenja radijskih frekvencija koja su im dodijeljena prije toga datuma i koja će ostati valjana za rok od najmanje pet godina nakon tog datuma, da podnesu zahtjev nadležnom državnom tijelu da ponovno procijeni ograničenja njihovih prava u skladu s člankom 9. stavcima 3. i 4.

Prije donošenja ove odluke, nadležno državno tijelo obavješćuje nositelja prava o svojoj ponovnoj procjeni ograničenja, navodeći opseg prava nakon ponovne procjene, te odobrava nositelju prava razumni rok da povuče svoj zahtjev.

Ako nositelj prava povuče svoj zahtjev, pravo ostaje nepromijenjeno do isteka ili kraja petomjesečnog razdoblja, prema onome što je prije.

2. Nakon petomjesečnog razdoblja iz stavka 1. države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale primjenu članka 9. stavaka 3. i 4. na sve preostala opća ovlaštenja ili pojedinačna prava korištenja i dodjelu radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacijske usluge koje su na snazi 25. svibnja 2011.

3. Pri primjeni ovog članka države članice poduzimaju primjerene mjere da bi promicale pošteno tržišno natjecanje.

4. Mjere donesene pri primjeni ovog članka ne predstavljaju dodjelu novih prava korištenja te stoga ne podliježu odgovarajućim odredbama članka 5. stavka 2. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju).

Članak 9.b

Prijenos ili iznajmljivanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija

1. Države članice osiguravaju da poduzeća mogu drugim poduzećima, u skladu s priloženim uvjetima povezanim s pravima korištenja radijskih frekvencija, te u skladu s nacionalnim postupcima, prenijeti ili iznajmiti pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija u radiofrekvencijskim pojasevima za koje je to predviđeno u provedbenim mjerama donesenim sukladno stavku 3.

Što se tiče drugih radiofrekvencijskih pojaseva, države članice mogu, u skladu s nacionalnim postupcima, također omogućiti poduzećima da drugim poduzećima prenesu ili iznajme pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija.

Uvjeti priloženi uz pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija i dalje se primjenjuju nakon prijenosa ili iznajmljivanja, osim ako nadležno državno tijelo nije drukčije odredilo.

Države članice mogu također odrediti da se odredbe ovog stavka ne primjenjuju kada je pojedinačno pravo korištenja radijskih frekvencija poduzeća prvotno besplatno dobiveno.

2. Države članice osiguravaju da se, u skladu s nacionalnim postupcima, nakana nekog poduzeća da prenese prava korištenja radijskih frekvencija, kao i njihov učinkoviti prijenos, priopći nadležnom državnom tijelu odgovornom za odobravanje pojedinačnih prava korištenja te da se ta nakana objavi. Kada se uporaba radijskih frekvencija uskladila primjenom Odluke br. 676/2002/EZ (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) ili drugim mjerama Zajednice, bilo kakav takav prijenos u skladu je s takvom usklađenom uporabom.

3. Komisija može donijeti odgovarajuće provedbene mjere radi utvrđivanja radiofrekvencijskih pojaseva za koja prava korištenja radijskih frekvencija poduzeća mogu međusobno prenositi ili iznajmljivati. Ove mjere ne obuhvaćaju frekvencije koje se rabe za radio prijenose.

Ove tehničke provedbene mjere, kojima je cilj izmjena elemenata ove Direktive koji nisu ključni tako što je dopunjavaju, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.";

12. Članak 10. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela nadziru odobravanje prava korištenja svih nacionalnih resursa brojevnog označavanja i upravljanja nacionalnim planovima brojevnog označavanja. Države članice osiguravaju da se za sve javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge predvide odgovarajući brojevi i područja brojevnog označavanja. Državna regulatorna tijela utvrđuju nepristrane, transparentne i nediskriminirajuće postupke odobravanja prava korištenja za nacionalne resurse brojevnog označavanja.

2. Državna regulatorna tijela osiguravaju da se nacionalni planovi i postupci brojevnog označavanja primjenjuju tako da se osigura jednako postupanje prema svim pružateljima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga. Države članice osiguravaju da poduzeće kojemu je dano pravo korištenja jednog raspona brojeva ne diskriminira druge pružatelje elektroničkih komunikacijskih usluga što se tiče brojevnog niza koji se rabi za pristup njihovim uslugama.";

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Države članice podržavaju usklađivanje posebnih brojeva ili raspona brojevnog označavanja u Zajednici kada ono promiče djelovanje unutarnjeg tržišta i razvoj sveeuropskih usluga. Komisija može poduzeti odgovarajuće tehničke provedbene mjere u vezi s ovim predmetom.

Ove se mjere, kojima je cilj izmjena elemente ove Direktive koji nisu ključni, nadopunjavajući je, donose u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.";

13. Članak 11. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1., drugi podstavak, prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„— postupa na temelju jednostavnih, učinkovitih, transparentnih i javno dostupnih postupaka, primijenjenih na nediskriminirajući način i bez odgode, te u svakom slučaju donosi odluku u roku od šest mjeseci od primjene, osim u slučajevima izvlaštenja, i";

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju učinkovito strukturno razdvajanje funkcije za dodjelu prava iz stavka 1. od aktivnosti povezanih s vlasništvom ili kontrolom kada tijela javne ili lokalne vlasti zadržavaju vlasništvo ili kontrolu nad poduzećima koja upravljaju javnim elektroničkim komunikacijskim mrežama i/ili javno dostupnim elektroničkim komunikacijskim uslugama".

14. Članak 12. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 12.

Zajednička lokacija i zajedničko korištenje dijelova mreže i povezane opreme za davatelje električnih komunikacijskih mreža

1. Kada poduzeće koje daje na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ima pravo, na temelju nacionalnog zakonodavstva, postaviti opremu na, preko ili ispod javne ili privatne nekretnine, ili može iskoristiti postupak izvlaštenja ili uporabe nekretnine, državna regulatorna tijela mogu, u potpunosti vodeći računa o načelu razmjernosti, odrediti zajedničko korištenje te opreme ili nekretnine, uključujući zgrade, ulaze u zgrade, ožičenje zgrade, antenske stupove, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, kabelske kanale, cijevi, šahtove, ormariće.

2. Države članice mogu zahtijevati od nositelja prava iz stavka 1. da zajednički koriste opremu ili nekretninu (uključujući fizičku zajedničku lokaciju) ili da poduzmu mjere kako bi se olakšalo usklađivanje javnih radova da bi se zaštitio okoliš, ljudsko zdravlje, javna sigurnost ili kako bi se zadovoljili ciljevi urbanističkog i prostornog planiranja, i to samo nakon javne rasprave tijekom koje se svim zainteresiranima stranama pruža mogućnost da iznesu svoja stajališta. Takvi dogovori o zajedničkom korištenju ili usklađivanju mogu uključiti pravila o raspodjeli troškova opreme ili nekretnina koje se zajednički koriste.

3. Države članice osiguravaju da državna tijela, nakon odgovarajućeg razdoblja javne rasprave tijekom koje sve zainteresirane strane imaju mogućnost iskazati svoja stajališta, također imaju ovlasti odrediti obvezu zajedničkog korištenja ožičenja unutar zgrade ili do prve sabirne ili razdjelne točke kada je ona smještena izvan zgrade, nositeljima prava iz stavka 1. i/ili vlasniku takvog ožičenja, kada je to opravdano s obrazloženjem da bi udvostručenje takve infrastrukture bilo gospodarski neučinkovito ili fizički nepraktično. Takvi dogovori o zajedničkom korištenju mogu uključiti pravila o raspodjeli troškova opreme ili nekretnine koje se zajednički koriste vodeći računa o opasnosti kada je to primjereno.

4. Države članice osiguravaju da nadležna državna tijela mogu zahtijevati od poduzeća da pruže potrebne informacije, ako ih nadležna državna tijela budu zahtijevala, kako bi ova tijela, zajedno s državnim regulatornim tijelima, mogla utvrditi detaljni zapisnik prirode, raspoloživosti i zemljopisne lokacije opreme iz stavka 1. te ga staviti na raspolaganje zainteresiranim stranama.

5. Mjere koje poduzima državno regulatorno tijelo sukladno ovom članku su nepristrane, transparentne, nediskriminirajuće i razmjerne. Prema potrebi, ove se mjere provode u koordinaciji s tijelima lokalne vlasti.";

15. Dodaje se sljedeće poglavlje:

„POGLAVLJE III.a.

SIGURNOST I CJELOVITOST MREŽA I USLUGA

Članak 13.a.

Sigurnost i cjelovitost

1. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge donesu prikladne tehničke i ustrojstvene mjere kako bi na prikladni način ovladali opasnostima po sigurnost mreža i usluga. Uzimajući u obzir najnovija dostignuća, ovim se mjerama osigurava razina sigurnosti primjerena predviđenoj opasnosti. Posebno se poduzimaju mjere koje sprječavaju i svode na najmanju mjeru utjecaj događaja vezanih uz sigurnost na korisnike i međusobno povezane mreže.

2. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže poduzmu sve primjerene mjere kako bi jamčili cjelovitost svojih mreža te time osigurali neprekinuto pružanje usluga preko tih mreža.

3. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge obavijeste nadležno državno regulatorno tijelo o povredi sigurnosti ili gubitku cjelovitosti koji su značajno utjecali na djelovanje mreža ili usluga.

Dotično državno regulatorno tijelo, prema potrebi, obavješćuje državna regulatorna tijela u drugim državama članicama i Europsku agenciju za sigurnost mreža i informacija (ENISA). Kada utvrdi da je objava kršenja sigurnosti u interesu javnosti, dotično državno regulatorno tijelo može o tome obavijestiti javnost ili zatražiti od poduzeća da to učine.

Jednom godišnje dotično državno regulatorno tijelo dostavlja Komisiji i ENISA-i sažeto izvješće o prijavama koje je primilo i o poduzetim akcijama u skladu s ovim stavkom.

4. Uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje ENISA-e, Komisija može donijeti odgovarajuće tehničke provedbene mjere radi usklađivanja mjera iz stavaka 1., 2. i 3., uključujući mjere kojima se određuju okolnosti, obrazac i postupci koji se primjenjuju prilikom prijavljivanja. Ove se tehničke provedbene mjere u najvećoj mogućoj mjeri temelje se na europskim i međunarodnim normama te ne sprječavaju države članice da donesu dodatne propise kako bi ispunili ciljeve utvrđene u stavcima 1. i 2.

Ove se provedbene mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući ju, donose u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.

Članak 13.b.

Provedba i primjena

1. Države članice osiguravaju da nadležna državna regulatorna tijela, kako bi provela članak 13.a., imaju ovlasti izdavati obvezujuće naputke, uključujući one koji se odnose na vremenske rokove provedbe, poduzećima koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge.

2. Države članice osiguravaju da nadležna državna regulatorna tijela imaju ovlasti zahtijevati od poduzeća koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge da:

(a) dostave informacije potrebne za procjenu sigurnosti i/ili cjelovitosti svojih usluga i mreža, uključujući dokumente vezane uz sigurnosnu politiku; i

(b) podnesu sigurnosnu procjenu, koju je izvršilo kvalificirano nezavisno tijelo ili nadležno državno tijelo, te rezultate te procjene stave na raspolaganje državnom regulatornom tijelu. Cijenu procjene plaća poduzeće.

3. Države članice osiguravaju na državna regulatorna tijela imaju sve potrebne ovlasti da ispitaju slučajeve nepridržavanja odredaba, kao i njihove posljedice na sigurnost i cjelovitost mreža.

4. Te odredbe ne dovode u pitanje članak 3. ove Direktive.";

16. U članku 14., stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Kada poduzeće ima značajnu tržišnu snagu na određenom tržištu (prvo tržište), ono se također može navesti kao poduzeće koje ima značajnu tržišnu snagu na usko povezanom tržištu (drugo tržište), kada su veze između dva tržišta takve da dopuštaju da se tržišna snaga s prvog tržišta prenese na drugo tržište, čime se pojačava tržišna snaga tog poduzeća. Shodno tomu, mogu se primijeniti pravna sredstva kojima je cilj sprječavanje takvog prijenosa sukladno člancima 9., 10., 11. i 13. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), a kada se takva sredstva pokažu nedostatnima, mogu se odrediti pravna sredstva sukladno članku 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)";

17. Članak 15. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se mijenja i glasi:

„Postupci utvrđivanja i određivanja tržišta";

(b) u stavku 1., prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija, nakon javne rasprave, zajedno s državnim regulatornim tijelima, u najvećoj mjeri vodeći računa o mišljenju BEREC-a, u skladu sa postupkom iz članka 22. stavka 2., donosi Preporuku o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga (Preporuka). Preporukom se utvrđuju ona tržišta proizvoda i usluga u području elektroničkih komunikacija, čije značajke mogu biti takve da opravdavaju određivanje regulatornih obveza iz posebnih Direktiva, ne dovodeći u pitanje tržišta koja se mogu odrediti u posebnim slučajevima na temelju prava tržišnog natjecanja. Komisija određuje tržišta u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.";

(c) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Državna regulatorna tijela, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Preporuku i Smjernice, utvrđuju mjerodavna tržišta primjerena nacionalnim okolnostima, posebno mjerodavna geografska tržišta na svom državnom području, u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja. Državna regulatorna tijela pridržavaju se postupaka iz članaka 6. i 7. prije utvrđivanja tržišta koja se razlikuju od tržišta utvrđenih u Preporuci.";

(d) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Komisija, nakon rasprave zajedno s državnim regulatornim tijelima, može, uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje BEREC-a, donijeti odluku o utvrđivanju međudržavnih tržišta, djelujući u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.";

18. Članak 16. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Državna regulatorna tijela provode analizu mjerodavnih tržišta uzimajući u obzir tržišta utvrđena u Preporuci, te u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Smjernice. Države članice osiguravaju da se ova analiza, prema potrebi, provodi u suradnji s državnim tijelima za tržišno natjecanje.

2. Kada se, na temelju stavaka 3. ili 4. ovog članka, članka 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) ili članka 8. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), od državnog regulatornog tijela zahtijeva da odredi hoće li odrediti, zadržati, izmijeniti ili ukinuti obveze za poduzeća, državno regulatorno tijelo određuje, na temelju svoje analize tržišta navedene u stavku 1. ovog članka, postoji li na mjerodavnom tržištu djelotvorno tržišno natjecanje.";

(b) stavci 4., 5. i 6. zamjenjuju se sljedećim:

„4. Kada državno regulatorno tijelo odredi da na nekom mjerodavnom tržištu ne postoji djelotvorno tržišno natjecanje, ono utvrđuje poduzeća koja samostalno ili zajednički imaju značajnu tržišnu snagu na tom tržištu u skladu s člankom 14., te državno regulatorno tijelo određuje takvim poduzećima primjerene posebne regulatorne obveze iz stavka 2. ovog članka, ili zadržava ili izmjenjuje takve obveze ako one već postoje.

5. U slučaju međudržavnih tržišta, utvrđenih u odluci iz članka 15. stavka 4., dotična državna regulatorna tijela zajednički provode analizu tržišta, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Smjernice, te sporazumno donose odluku da se regulatorne obveze iz stavka 2. ovog članka odrede, zadrže, izmijene ili ukinu.

6. Mjere donesene u skladu s odredbama stavaka 3. i 4. podložne su postupcima navedenim u stavcima 6. i 7. Državna regulatorna tijela provode analizu mjerodavnog tržišta i objavljuju odgovarajući prijedlog mjera u skladu s člankom 7.:

(a) u roku od tri godine od donošenja prethodnih mjera koje se odnose na to tržište. Međutim, u iznimnim slučajevima, to se razdoblje može produljiti za do tri dodatne godine kada državno regulatorno tijelo Komisiji dostavi obrazloženje za predloženo produljenje, a Komisija nije uložila prigovor u roku od mjesec dana nakon primitka obavijesti o produljenju;

(b) za tržišta o kojima Komisiji nije prethodno poslana obavijest, u roku od dvije godine nakon donošenja izmijenjene Preporuke o mjerodavnim tržištima; ili

(c) za nove države članice, u roku od dvije godine nakon njihova pristupanja Uniji.";

(c) dodaje se sljedeći stavak:

„7. Kada državno regulatorno tijelo nije obavilo svoju analizu mjerodavnog tržišta utvrđenog u Preporuci u vremenskom roku utvrđenim stavkom 6., BEREC će, na zahtjev, pružiti pomoć dotičnom državnom regulatornom tijelu da dovrši analizu konkretnog tržišta i posebnih obveza koje je potrebno odrediti. Uz ovu pomoć dotično državno regulatorno tijelo, u roku od šest mjeseci, dostavlja prijedlog mjera Komisiji u skladu s člankom 7.";

19. Članak 17. mijenja se kako slijedi:

(a) u prvoj rečenici stavka 1., riječ „norme" zamjenjuju se riječju „neobavezne norme";

(b) treći podstavak stavka 2. izmjenjuje se i glasi:

„U nedostatku takvih normi i/ili tehničkih specifikacija, države članice potiču provedbu međunarodnih normi ili preporuka koje su donijele Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU), Europska konferencija poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT), Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) i Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo (IEC).";

(c) stavci 4. i 5. zamjenjuju se sljedećim:

„4. Kada Komisija namjerava propisati obveznu provedbu određenih normi i/ili tehničkih specifikacija, ona objavljuje priopćenje u *Službenom listu Europske unije* i poziva sve zainteresirane strane da javno iznesu svoje primjedbe. Komisija poduzima primjerene provedbene mjere i propisuje obveznu provedbu normi, pozivajući se na njih kao na obvezne norme u popisu normi i/ili tehničkih specifikacija objavljenog u *Službenom listu Europske unije*.

5. Kada Komisija ocijeni da norme i/ili tehničke specifikacije iz stavka 1. više ne pridonose osiguranju usklađenih elektroničkih komunikacijskih usluga, ili da više ne zadovoljavaju potrebe korisnika ili da ometaju tehnološki razvoj, ona ih, djelujući u skladu sa savjetodavnim postupkom utvrđenim u članku 22. stavku 3., skida s popisa normi i/ili tehničkih specifikacija iz stavka 1.";

(d) u stavku 6., riječi „djelujući u skladu s postupkom iz članka 22. stavka 3., skida ih s popisa normi i/ili tehničkih specifikacija iz stavka 1." zamjenjuju se riječima „poduzimaju primjerene provedbene mjere i skidaju te norme i/ili tehničke specifikacije s popisa normi i/ili tehničkih specifikacija iz stavka 1.";

(e) dodaje se sljedeći stavak:

„6.a. Provedbene mjere iz stavaka 4. i 6., kojima je cilj izmjena elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući ju, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.";

20. Članak 18. zamjenjuje se sljedećim:

(a) u stavku 1. dodaje se sljedeća točka (c):

„(c) pružatelji usluga i davatelji opreme digitalne televizije da surađuju pri osiguranju funkcionalno povezanih televizijskih usluga za krajnje korisnike s invaliditetom.";

(b) stavak 3. briše se;

21. Članak 19. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 19.

Postupci usklađivanja

1. Ne dovodeći u pitanje članak 9. ove Direktive i članke 6. i 8. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju), kada Komisija utvrdi da odstupanja između državnih regulatornih tijela u provedbi regulatornih zadaća utvrđenih u ovoj Direktivi i posebnim Direktivama mogu stvoriti zapreku unutarnjem tržištu, Komisija može, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a, dati preporuku ili donijeti odluku u vezi s usklađenom primjenom odredaba ove Direktive i posebnih Direktiva, kako bi promicala ostvarivanje ciljeva utvrđenih u članku 8.

2. Kada Komisija dade preporuku sukladno stavku 1., ona djeluje u skladu s savjetodavnim postupkom iz članka 22. stavka 2.

Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri poštuju te preporuke pri obavljanju svojih zadaća. Kada državno regulatorno tijelo odluči ne pridržavati se preporuke, o tome obavješćuje Komisiju obrazlažući svoje stajalište.

3. Odluke donijete sukladno stavku 1. mogu uključiti samo utvrđivanje usklađenog ili koordiniranog pristupa radi rješavanja sljedećih predmeta:

(a) nedosljedne provedbe općih regulatornih pristupa pri pravnom uređenju tržišta elektroničkih komunikacija prilikom primjene članaka 15. i 16. od strane državnih regulatornih tijela, kada to predstavlja prepreka unutarnjem tržištu. Takve se odluke ne odnose na posebne objave koje izdaju državna regulatorna tijela sukladno članku 7.a.;

U takvom slučaju, Komisija predlaže nacrt odluke samo:

— nakon isteka od najmanje dvije godine nakon donošenja Preporuke Komisije koja obuhvaća isti predmet, i

— kada u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a o donošenju takve odluke, koje BEREC daje u roku od tri mjeseca nakon zahtjeva Komisije;

(b) brojevnog označavanja, uključujući brojevna područja, prenosivosti brojeva i identifikatora, sustava prevođenja brojeva i adresa, te pristup hitnoj službi brojem 112.

4. Odluka iz stavka 1., cilj koje je izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donosi se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.

5. BEREC može, na osnovi vlastite inicijative, obavijestiti Komisiju jeli potrebno donijeti mjere sukladno stavku 1.";

22. Članak 20. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. U slučaju spora koji nastane u vezi s postojećim obvezama na temelju ove Direktive ili posebnih Direktiva između poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge određenoj državi članici, ili između takvih poduzeća i drugih poduzeća u toj državi članici koje imaju koristi od obveza pristupa i/ili veza koje proizlaze na temelju ove Direktive ili posebnih Direktiva, dotično državno regulatorno tijelo, na zahtjev bilo koje stranke i ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 2., donosi obvezujuću odluku radi rješavanja spora u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju, u roku od četiri mjeseca, osim u iznimnim okolnostima. Dotična država članica zahtijeva da sve stranke u potpunosti surađuju s državnim regulatornim tijelom.";

23. Članak 21. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 21.

Rješavanje prekograničnih sporova

1. U slučaju prekograničnog spora koji proizlazi, na temelju ove Direktive ili posebnih Direktiva, između stranaka u različitim državama članicama, te kada taj spor je u nadležnosti državnih regulatornih tijela iz više od jedne države članice, primjenjuju se odredbe iz stavaka 2., 3. i 4.

2. Bilo koja stranka može iznijeti spor pred dotična državna regulatorna tijela. Nadležna državna regulatorna tijela usklađuju svoje napore i imaju pravo savjetovati se s BEREC-om kako bi donijeli usklađeno rješenje spora u skladu s ciljevima iz članka 8.

Bilo koje obveze koje državna regulatorna tijela odrede poduzećima kao dio rješavanja spora u skladu su s ovom Direktivom i posebnim Direktivama.

Bilo koje državno regulatorno tijelo koje je nadležno u tom sporu može tražiti od BEREC-a da donese mišljenje u vezi s radnjom koju treba poduzeti u skladu s odredbama Okvirne direktive i/ili posebnih Direktiva kako bi se riješio spor.

Kada se takav zahtjev uputi BEREC-u, svako državno regulatorno tijelo nadležno za bilo koji dio spora čeka na mišljenje BEREC-a prije nego poduzme mjere radi rješavanja spora. Ovime se ne sprječava državna regulatorna tijela da poduzmu hitne mjere kada su nužne.

Bilo koje obveze koje državno regulatorno tijelo odredi nekom poduzeću pri rješavanju spora poštuju odredbe ove Direktive ili posebnih Direktiva te u najvećoj mjeri u obzir uzimaju mišljenje koje je donio BEREC.

3. Države članice mogu predvidjeti mogućnost da nadležna državna regulatorna tijela zajednički odbiju rješavanje spora kada postoje drugi mehanizmi, uključujući posredovanje, koji bi uspješnije pridonijeli pravovremenom rješavanju spora u skladu s odredbama članka 8.

O tome bez odgode obavješćuju stranke. Ako se spor ne riješi u roku od četiri mjeseca, a kada stranka, koja traži rješavanje spora, nije spor iznijela pred sud, te ako bilo koja od stranaka to zahtijeva, državna regulatorna tijela usklađuju svoje napore kako bi riješila spor u skladu s odredbama iz članka 8., i u najvećoj mjeri uzimaju u obzir bilo koje mišljenje koje je donio BEREC.

4. Postupak iz stavka 4. ne sprječava nijednu stranku da predmet iznese pred sud.";

24. Dodaje se sljedeći članak:

„Članak 21.a.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju u slučaju kršenja nacionalnih odredaba donesenih sukladno ovoj Direktivi i posebnim Direktivama, te donose sve potrebne mjere kako bi osigurale da se one provedu. Predviđene sankcije moraju biti primjerene, učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice dostavljaju te odredbe Komisiji do 25. svibnja 2011. te je, bez odgode, obavješćuju o bilo kojoj naknadnoj izmjeni koje na njih utječu.";

25. Članak 22. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a. stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.";

(b) stavak 4. briše se;

26. Članak 27. briše se.

27. Prilog I. briše se.

28. Prilog II. zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG II.

Mjerila koja rabe državna regulatorna tijela kod procjene zajedničkog prevladavajućeg položaja u skladu s drugim podstavkom članka 14. stavka 2.

U smislu članka 14., može se utvrditi da dva ili više poduzeća zajednički imaju prevladavajući položaj ako, čak i bez strukturne ili drugih veza između njih, djeluju na tržištu koje obilježava nedostatak djelotvornog tržišnog natjecanja i na kojemu nijedno samostalno poduzeće nema značajnu tržišnu snagu. U skladu s mjerodavnim pravom Zajednice i sudskom praksom Suda pravde Europskih zajednica o zajedničkom prevladavajućem položaju, to je vjerojatno slučaj kada je tržište koncentrirano i pokazuje određeni broj odgovarajućih značajki od kojih, u odnosu na elektroničke komunikacije, najrelevantnije mogu biti sljedeće:

— mala prilagodljivost potražnje,

— slični tržišni udjeli,

— velike zakonske ili gospodarske zapreke ulasku na tržište,

— vertikalna integracija s udruženim odbijanjem ponude,

— nedostatak protutežne kupovne moći,

— nedostatak potencijalnog tržišnog natjecanja.

Gore navedeni popis je indikativan i nije potpun, kao što ni mjerila nisu kumulativna. Popis je, prije svega, namijenjen samo za prikazivanje vrste dokaza koji bi se mogao uporabiti za potkrepu tvrdnji o postojanju zajedničkog prevladavajućeg položaja.".

Članak 2.

Izmjene Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu)

Direktiva 2002/19/EZ mijenja se kako slijedi.

1. Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ‚pristup' znači da se drugom poduzeću stavlja na raspolaganje oprema i/ili usluge uz utvrđene uvjete, na isključivoj ili neisključivoj osnovi, radi pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga, kada se one rabe za pružanje usluga informatičkog društva ili usluga radio-difuzijskog sadržaja. Pristup obuhvaća, *inter alia*: pristup dijelovima mreže i pripadajućoj infrastrukturi i opremi, koji može obuhvaćati priključenje opreme putem nepokretnih ili pokretnih sredstava (ovo posebno uključuje pristup lokalnoj petlji te opremi i uslugama potrebnim za pružanje usluga putem lokalne petlje); pristup fizičkoj infrastrukturi koja uključuje zgrade, kabelske kanale i antenske stupove; pristup odgovarajućim programskim sustavima, uključujući sustave za operativnu potporu; pristup informatičkim sustavima ili bazama podataka za naručivanje unaprijed, pribavljanje, naručivanje, održavanje i popravke, te izdavanje računa; pristup sustavima za pretvaranje brojeva ili sustavima koji nude istovjetnu funkcionalnost; pristup nepokretnim i pokretnim mrežama, posebno za roaming; pristup sustavima uvjetovanog pristupa za usluge digitalne televizije te pristup virtualnim mrežnim uslugama.";

(b) točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) ‚lokalna petlja' znači fizički strujni krug kojim se priključna točka mreže povezuje s razdjelnikom ili istovjetnom opremom u nepokretnoj javnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži.";

2. Članak 4. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Operatori javnih komunikacijskih mreža imaju pravo i, kada to zahtijevaju druga poduzeća koja su za to ovlaštena u skladu s člankom 4. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju), obvezu da međusobno pregovaraju o međupovezivanju radi pružanja javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, kako bi se osiguralo pružanje usluge i funkcionalna povezanost usluga u cijeloj Zajednici. Operatori nude pristup i međupovezivanje drugim poduzećima pod odredbama i uvjetima sukladnim obvezama koje je odredilo državno regulatorno tijelo sukladno člancima 5. do 8.";

3. Članak 5. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. izmjenjuje se kako slijedi:

i. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1. Provodeći ciljeve navedene u članku 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), državna regulatorna tijela potiču i prema potrebi osiguravaju, u skladu s odredbama ove Direktive, odgovarajući pristup i međupovezivanja, kao i funkcionalnu povezanost usluga, a svoju odgovornost primjenjuju promičući učinkovitost, održivo tržišno natjecanje, učinkovito ulaganje i inovacije, te dajući krajnjim korisnicima najveću korist.";

ii. uvodi se sljedeća točka:

„(a.b.) u opravdanim slučajevima i u nužnom opsegu, obveze poduzećima koja kontroliraju pristup do krajnjih korisnika da uspostave funkcionalnu povezanost svojih usluga.";

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Obveze i uvjeti propisani u skladu sa stavkom 1. nepristrani su, transparentni, razmjerni i nediskriminirajući te se provode u skladu s postupcima iz članaka 6., 7. i 7.a Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

(c) stavak 3. briše se;

(d) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„3. S obzirom na pristup i međupovezivanje iz stavka 1., države članice osiguravaju da državno regulatorno tijelo ima ovlasti da na vlastitu inicijativu posreduje kada je to opravdano, kako bi se osigurali ciljevi politike upravljanja iz članka 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) u skladu s odredbama ove Direktive i postupcima iz članaka 6. i 7., 20. i 21. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

4. Članak 6. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. U svijetlu razvoja tržišta i tehnologije, Komisija može donijeti provedbene mjere radi izmjene Priloga I. Te mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni, donosi se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 14. stavka 3.";

5. Članak 7. briše se.

6. Članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1., riječi „članci 9. do 13." zamjenjuju se riječima „članci 9. do 13.a.";

(b) stavak 3. izmjenjuje se kako slijedi:

i. prvi podstavak izmjenjuje se kako slijedi:

— u prvoj alineji, riječi „članci 5. stavak 1., 5. stavak 2. i 6." zamjenjuju se riječima „članci 5. stavak 1. i 6.",

— u drugoj alineji se „Direktiva 97/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području telekomunikacija (*)“ zamjenjuje s „Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (**).

(*) SL L 24, 30.1.1998., str. 1.
(**) SL L 201, 31.7.2002., str. 37.

ii. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„U iznimnim okolnostima, kada državno regulatorno tijelo namjerava operatorima sa značajnom tržišnom snagom odrediti obveze za pristup ili međupovezivanje, osim onih utvrđenih u člancima 9. do 13. ove Direktive, ono dostavlja ovaj zahtjev Komisiji. Komisija u najvećoj mjeri u obzir uzima mišljenje Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) (*). Komisija, djelujući u skladu s člankom 14. stavkom 2. donosi odluku kojom ovlašćuje državno regulatorno tijelo da poduzima takve mjere ili ga odvraća od poduzimanja takvih mjera.

(*) Uredba (EZ) br. 1211/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Ureda.”;

7. Članak 9. izmjenjuje se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. U skladu s odredbama članka 8., državna regulatorna tijela mogu odrediti obveze transparentnosti u vezi s međupovezivanjem i/ili pristupom, kojima se traži od operatora da objave određene informacije, kao što su računovodstveni podaci, tehničke specifikacije, značajke mreže, odredbe i uvjeti ponude i uporabe, uključujući bilo koje uvjete koji ograničavaju pristup i/ili uporabu usluga i aplikacija, kada takve uvjete dopuštaju države članice u skladu s pravom Zajednice, kao i cijene.”;

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4 Bez obzira na stavak 3., kada neki operator ima obveze na temelju članka 12. u vezi s pristupom veleprodajnoj infrastrukturi mreže, državna regulatorna tijela osiguravaju objavljivanje referentne ponude koja u svakom slučaju sadržava elemente utvrđene u Prilogu II.”;

(c) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Komisija može donijeti potrebne izmjene Priloga II. kako bi ga prilagodila razvoju tehnologije i tržišta. Mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 14. stavka 3. U provođenju odredaba ovog stavka, Komisiji može pomagati BEREC.”;

8. Članak 12. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1., točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) kako bi se trećim strankama omogućio pristup određenim dijelovima i/ili opremi mreže, uključujući pristup dijelovima mreže koji nisu aktivni i/ili izdvojeni pristup lokalnoj petlji kako bi se, *inter alia*, omogućio odabir nositelja i/ili prethodni odabir i/ili ponude za preprodaju pretplatničke linije.”;

(b) u stavku 1., točka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) da bi se osigurala zajednička lokacija ili drugi oblici zajedničkog korištenja povezane opreme;”;

(c) u stavku 1., dodaje se sljedeća točka:

„(j) da bi se osigurao pristup pripadajućim uslugama kao što je usluga identiteta, lokacije i prisutnosti.”;

(d) u stavku 2., uvodna rečenica i točka (a) zamjenjuju se sljedećim:

„2. Kada državna regulatorna tijela razmatraju obveze iz stavka 1., a posebno kada procjenjuju kako bi se takve obveze odredile razmjerno ciljevima utvrđenim u članku 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ona posebno uzimaju u obzir sljedeće činjenice:

(a) tehničku i gospodarsku održivost uporabe ili postavljanja konkurentske opreme u svjetlu razvoja tržišta, uzimajući u obzir narav i vrstu uključenih međupovezivanja i/ili pristupa, te uključujući održivost ostalih vertikalnih pristupnih proizvoda kao što je pristup kabelskim kanalima.”;

(e) u stavku 2., točke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) početno ulaganje vlasnika opreme, uzimajući u obzir bilo koje javne investicije i opasnosti povezane s ulaganjima;

(d) potreba da se dugoročno zaštiti tržišno natjecanje, posebno pozorno prateći gospodarski učinkovitu infrastrukturnu konkurenciju.";

(f) dodaje se sljedeći stavak:

„3. Kada operatoru određuju obveze da omogući pristup u skladu s odredbama ovog članka, državna regulatorna tijela mogu utvrditi tehničke uvjete ili uvjete rada koje bi trebali zadovoljiti i davatelji i/ili korisnici takvog pristupa kada je nužno osigurati normalni rad mreže. Obveze o pridržavanju posebnih tehničkih normi ili tehničkih specifikacija u skladu su s normama i tehničkim specifikacijama utvrđenim u skladu s člankom 17. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

9. Članak 13. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Kada analiza tržišta pokaže da nedostatak učinkovite konkurencije znači da dotični operator može održavati pretjerano visoke cijene, ili da može iznuđivati cijene na štetu krajnjih korisnika, državno regulatorno tijelo može, u skladu s odredbama članka 8., odrediti obveze koje se odnose na kontrolu povrata troškova i cijena, uključujući obveze da cijene slijede troškove te obveze u vezi s sustava troškovnog računovodstva radi osiguranja određenih vrsta međupovezivanja i/ili pristupa. Kako bi operatora potaknuli na ulaganja, uključujući ulaganja u sljedeću generaciju mreža, državna regulatorna tijela uzimaju u obzir ulaganja operatora te mu omogućavaju razumnu stopu povrata na odgovarajući angažirani kapital, uzimajući u obzir bilo koju opasnost koja je povezana s određenim novim projektom ulaganja u mreže.";

10. Dodaju se sljedeći članci:

„Članak 13.a.

Funkcionalno razdvajanje

1. Kada državno regulatorno tijelo zaključi da se odgovarajućim obvezama određenim na temelju članaka 9. do 13. nije postiglo djelotvorno tržišno natjecanje te da postoje važni i trajni problemi u tržišnom natjecanju i/ili neuspjesi na tržištu utvrđeni u vezi s veleprodajnom opskrbom određenih tržišta pristupnim proizvodima, ono može, kao iznimnu mjeru, u skladu s odredbama drugog podstavka članka 8. stavka 3., odrediti obvezu vertikalno integriranim poduzećima da aktivnosti povezane s veleprodajnom opskrbom odgovarajućih pristupnih proizvoda, prenese na samostalni poslovni subjekt.

Takav poslovni subjekt nudi pristupne proizvode i pruža usluge svim poduzećima, uključujući i druge poslovne subjekte unutar matične tvrtke, pod istim rokovima, odredbama i uvjetima, uključujući i one koji se odnose na razinu cijena i usluga, te pomoću istih sustava i postupaka.

2. Kada državno regulatorno tijelo namjerava odrediti obveze funkcionalnog razdvajanja, ono Komisiji dostavlja prijedlog koji uključuje:

(a) dokaz koji opravdava zaključke državnog regulatornog tijela iz stavka 1.;

(b) obrazloženu procjenu po kojoj ne postoji ili ima malo izgleda za postojanje djelotvorne i održive infrastrukturne konkurencije u razumnom roku;

(c) analizu očekivanog utjecaja na regulatorno tijelo, na poduzeće, posebno na radnu snagu funkcionalno odvojenog poduzeća i na područje elektroničkih komunikacija u cjelini, te na inicijative za ulaganje u područje kao cjelinu, posebno u vezi s potrebom da se osigura društvena i teritorijalna povezanost, te na druge zainteresirane strane, posebno uključujući očekivani utjecaj na tržišno natjecanje i bilo koje moguće posljedice na potrošače;

(d) analizu razloga zbog kojih bi ta obveza bila najučinkovitije sredstvo kojim se primjenjuju pravna sredstva kojima je cilj rješavanje utvrđenih problema tržišnog natjecanja/neuspjeha na tržištu.

3. Prijedlog mjera uključuje sljedeće elemente:

(a) točnu prirodu i razinu funkcionalnog razdvajanja, posebno navodeći pravni položaj funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta;

(b) utvrđivanje imovine funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta te proizvoda ili usluga koje će taj poslovni subjekt nuditi;

(c) dogovore o upravljanju kako bi se osigurala neovisnost osoblja koje zapošljava funkcionalno odvojeni poslovni subjekt, te odgovarajuća struktura poticaja;

(d) pravila kojima se osigurava ispunjenje obveza;

(e) pravila kojima se osigurava transparentnost operativnih postupaka, posebno prema zainteresiranim stranama;

(f) program praćenja kako bi se osiguralo ispunjenje obveza, uključujući objavu godišnjeg izvješća.

4. Pridržavajući se odluke Komisije u vezi s prijedlogom mjera u skladu s člankom 8. stavkom 3., državno regulatorno tijelo provodi usklađenu analizu različitih tržišta koja se tiču pristupne mreže u skladu s postupkom utvrđenim u članku 16. Direktive 2002/21/ET (Okvirna direktiva). Na temelju svoje procjene, u skladu s člancima 6. i 7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), državno regulatorno tijelo određuje, zadržava, izmjenjuje ili ukida obveze.

5. Na poduzeće kojemu je određeno funkcionalno razdvajanje može se odnositi bilo koja obveza utvrđena u člancima 9. do 13., na bilo kojem utvrđenom tržištu za koje je navedeno da poduzeće na njemu ima značajnu tržišnu snagu u skladu s člankom 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ili bilo koja obveza koju je odobrila Komisija sukladno članku 8. stavku 3.

Članak 13.b.

Dragovoljno razdvajanje vertikalno integriranog poduzeća

1. Poduzeća, za koje je navedeno da imaju značajnu tržišnu snagu na jednom ili nekoliko tržišta u skladu s člankom 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), unaprijed i na vrijeme obavješćuju državno regulatorno tijelo kako bi državnom regulatornom tijelu omogućila da procijeni učinak namjeravane transakcije, kada odluče prenijeti imovinu svoje lokalne pristupne mreže ili njezinog značajnog dijela na razdvojeni pravni subjekt u drugom vlasništvu, ili osnovati zasebni poslovni subjekt kako bi svim maloprodajnim ponuditeljima, uključujući i vlastite maloprodajne odjele, osigurala potpuno istovjetne pristupne proizvode.

Poduzeće također obavješćuju državno regulatorno tijelo o bilo kakvoj promjeni te namjere, kao i o konačnom rezultatu postupka razdvajanja.

2. Državno regulatorno tijelo procjenjuje učinak namjeravane transakcije na postojeće regulatorne obveze na temelju Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Radi toga državno regulatorno tijelo provodi usklađenu analizu različitih tržišta povezanih s pristupnom mrežom u skladu s postupkom utvrđenim u članku 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Na temelju svoje procjene, državno regulatorni tijelo određuje, zadržava, izmjenjuje ili ukida obveze, u skladu s člancima 6. i 7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

3. Pravno i/ili operativno odvojeni poslovni subjekt može podlijegati obvezama utvrđenim u člancima 9. do 13. na bilo kojem utvrđenom tržištu za koje se navodi da na njemu poduzeće ima značajnu tržišnu snagu u skladu s člankom 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ili bilo kojim drugim obvezama koje je odobrila Komisija sukladno članku 8. stavku 3.";

11. Članak 14. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Kada se poziva na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a. stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezina članka 8.";

(b) stavak 4. briše se;

12. Prilog II. izmjenjuje se kako slijedi:

(a) naslov se mijenja i glasi:

„NAJMANJI POPIS STAVKI KOJI SE UKLJUČUJE U REFERENTNU PONUDU ZA VELEPRODAJNU MREŽNU INFRASTRUKTURU, UKLJUČUJUĆI ZAJEDNIČKO KORIŠTENJE ILI POTPUNO IZDVOJENI PRISTUP LOKALNOJ PETLJI NA FIKSNOJ LOKACIJI KOJI TREBAJU OBJAVITI NAVEDENI OPERATORI SA ZNAČAJNOM TRŽIŠNOM SNAGOM (SMP OPERATORI);"

(b) definicija (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ‚lokalna podpetlja' znači djelomičnu lokalnu petlju koja priključuje priključnu točku mreže na sabirnu točku ili određenu točku međupristupa u nepokretnoj javnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži:"

(c) definicija (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) ‚potpuno izdvojeni pristup lokalnoj petlji' znači mogućnost pristupa korisnika lokalnoj petlji ili lokalnoj podpetlji operatora sa značajnom tržišnom snagom koji dopušta uporabu punog kapaciteta mrežne infrastrukture;"

(d) definicija (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) ‚zajednički pristup lokalnoj petlji' znači da operator sa značajnom tržišnom snagom (SMP) daje korisniku pristup lokalnoj petlji ili podpetlji, omogućavajući korištenje određenog dijela kapaciteta mrežne infrastrukture, kao što je dio frekvencije ili ekvivalenta;"

(e) u dijelu A., točke 1., 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Dijelovi mreže kojima se nudi pristup, koji posebno obuhvaćaju sljedeće dijelove zajedno s odgovarajućom povezanom opremom:

(a) izdvojeni pristup lokalnoj petlji (u cijelosti ili uz zajedničko korištenje);

(b) izdvojeni pristup lokalnoj podpetlji (u cijelosti ili uz zajedničko korištenje), uključujući, gdje je to bitno, pristup dijelovima mreže koji nisu aktivni zbog pokretanja mreža sporednih veza;

(c) gdje je to bitno, pristup kabelskim kanalima koji omogućavaju pokretanje pristupnih mreža.

2. Informacije o lokacijama fizičkih pristupnih mjesta kao što su razvodni ormari, i razdjelni okviri, raspoloživost lokalnih petlji, podpetlji i sporednih veza u određenim dijelovima pristupne mreže i, gdje je to bitno, informacije o lokacijama kabelskih kanala i raspoloživih prostora unutar kanala;

3. Tehnički uvjeti u vezi s pristupom i korištenjem lokalnih petlji i podpetlji, uključujući tehničke značajke upletenog dvožilnog kabela i/ili optičkog vlakna i/ili istovjetne infrastrukture, kabelskih razdjelnika i povezane opreme i, gdje je to bitno, tehnički uvjeti povezani s pristupom kabelskim kanalima".

(f) u dijelu B., točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Informacije o postojećim operatorima sa značajnom tržišnom snagom (SMP), ili lokacijama opreme i planiranom modernizacijom tih lokacija (*).

(*) Dostupnost ovih informacija može biti ograničena samo na zainteresirane strane u interesu zaštite javnosti.".

Članak 3.

Izmjene Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)

Direktiva 2002/20/EZ mijenja se kako slijedi.

1. Članak 2. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Također se primjenjuje sljedeća definicija:

‚opće ovlaštenje' znači zakonski okvir koji su ustanovile države članice a kojim se osiguravaju prava davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga i utvrđuju posebne obveze za radiofrekvencijski spektar koje se mogu primijeniti na sve ili posebne vrste elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, u skladu s ovom Direktivom.";

2. U članku 3. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Od poduzeća koja pružaju prekogranične elektroničke komunikacijske usluge poduzećima u nekoliko država članica ne zahtijeva se da podnose više od jedne objave po dotičnoj državi članici."

3. Članak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 5.

Prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva

1. Države članice osiguravaju korištenje radijskih frekvencija na temelju općih ovlaštenja. Kada je nužno, države članice mogu davati pojedinačna prava korištenja kako bi se:

— izbjegle štetne smetnje,

— osigurala tehnička kakvoća usluge,

— zaštitilo učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra, ili

— ispunili drugi ciljevi od općeg interesa što su ih odredile države članice u skladu s pravom Zajednice.

2. Kada je nužno dati pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva, države članice, na zahtjev, daju takva prava bilo kojem poduzeću koje daje na korištenje mreže ili pruža usluge na temelju općeg ovlaštenja iz članka 3., podložno odredbama članaka 6., 7. i članka 11. stavka 1. točke (c) ove Direktive te bilo kojim drugim pravilima koja osiguravaju učinkovitu uporabu tih izvora u skladu s Direktivom 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Ne dovodeći u pitanje posebna mjerila i postupke koje su donijele države članice da bi dale prava uporabe radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja radijskog ili televizijskog prijenosa kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa u skladu s pravom Zajednice, prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva jamče se putem otvorenih, nepristranih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih postupaka i, u slučaju radijskih frekvencija, u skladu s odredbama članka 9. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Iznimka u odnosu na zahtjev za otvorenim postupcima može se primijeniti u slučajevima kada je davanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja radijskog ili televizijskog prijenosa nužno kako bi se postigli ciljevi od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom Zajednice.

Kada se daju prava uporabe, države članice određuju može li nositelj prava prenositi ta prava te pod kojim uvjetima. Kada se radi o radijskim frekvencijama takva je odredba u skladu s člancima 9. i 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Kada države članice daju prava korištenja na ograničeni vremenski rok, trajanje je za dotičnu uslugu primjereno ciljevima kojima se teži, vodeći računa o potrebi da se omogući odgovarajući rok za amortizaciju ulaganja.

Kada se daju pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija na rok od 10 godina ili više, a takva se prava ne smiju prenositi ni iznajmljivati između poduzeća sukladno članku 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), nadležno državno tijelo osigurava da se primjenjuju mjerila za davanje pojedinačnih prava korištenja te da se postupa po njima tijekom trajanja dozvole, posebno na temelju opravdanog zahtjeva nositelja prava. Ako ta mjerila više nisu važeća, pojedinačno pravo korištenja mijenja se u opće ovlaštenje za korištenje radijskih frekvencija, pod uvjetom da se prethodno pošalje obavijest i nakon razumnog roka, ili to pravo korištenja poduzeća mogu između sebe prenositi ili iznajmljivati u skladu s člankom 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

3. Odluke o davanju prava korištenja donose se, dostavljaju ili objavljuju što je moguće prije nakon što državno regulatorno tijelo primi potpuni zahtjev, u roku od tri tjedna u slučaju brojeva koji su dodijeljeni za posebne namjene u okviru nacionalnog plana brojevnog označavanja, i u roku od šest tjedana u slučaju radijskih frekvencija koje su dodijeljene kako bi ih rabile elektroničke komunikacijske službe u okviru plana nacionalnih frekvencija. Vremenski rok za radijske frekvencije ne dovodi u pitanje ni jedan primjenjivi međunarodni sporazum koji se odnosi na uporabu radijskih frekvencija ili orbitalnih položaja.

4. Kada je, nakon rasprave sa zainteresiranim stranama u skladu s člankom 6. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), odlučeno da se prava korištenja brojeva od iznimne gospodarske vrijednosti moraju dodijeliti putem konkurentnih ili usporednih postupaka odabira, države članice mogu produljiti najdulji rok od tri tjedna za daljnja tri tjedna.

Za konkurentne ili usporedne postupke odabira radijskih frekvencija, primjenjuje se članak 7.

5. Države članice ne ograničavaju broj dodijeljenih prava korištenja osim kada je to potrebno da bi se osiguralo učinkovito korištenje radijskih frekvencija u skladu s člankom 7.

6. Nadležna državna tijela osiguravaju djelotvornu i učinkovitu uporabu radijskih frekvencija u skladu s člankom 8. stavkom 2. i člankom 9. stavkom 2. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Državna regulatorna tijela osiguravaju da ne dođe do poremećaja tržišnog natjecanja zbog bilo kakvog prijenosom ili akumulacije prava korištenja radijskih frekvencija. U tom smislu, države članice mogu poduzeti odgovarajuće mjere kao što je punomoć za prodaju ili iznajmljivanje prava korištenja radijskih frekvencija.";

4. Članak 6. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Opće ovlaštenje za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga i dodjelu prava korištenja radijskih frekvencija i prava korištenja brojeva može podlijegati samo uvjetima navedenim u Prilogu. Takvi su uvjeti nediskriminirajući, razmjerni i transparentni, te su u slučaju prava korištenja radijskih frekvencija, u skladu s člankom 9. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

(b) u stavku 2., riječi „članci 16., 17., 18. i 19. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)" zamjenjuju se riječima „članak 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)";

5. Članak 7. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„1. Kada država članica razmatra ograničenje broja prava korištenja koja se dodjeljuju za radijske frekvencije ili produljenje trajanja postojećih prava, a što nije u skladu s uvjetima utvrđenim u tim pravima, ona, *inter alia*:";

ii. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) objaviti bilo koju odluku o ograničavanju dodjele prava korištenja ili obnovi prava korištenja, navodeći razloge za tu odluku;";

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Kada dodjelu prava korištenja radijskih frekvencija treba ograničiti, države članice takva prava dodjeljuju na temelju mjerila odabira koja moraju biti nepristrana, transparentna, nediskriminirajuća i razmjerna. Bilo koja takva mjerila odabira moraju u obzir uzimati važnost ostvarenja ciljeva iz članka 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) i zahtjeva iz članka 9. te Direktive.";

(c) u stavku 5., riječi „članak 9." zamjenjuju se riječima „članak 9.b.";

6. Članak 10. izmjenjuje se kako slijedi:

(a) stavci 1., 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Državna regulatorna tijela, u skladu s člankom 11., prate i nadziru sukladnost s uvjetima općeg ovlaštenja ili prava korištenja te s određenim obvezama iz članka 6. stavka 2.

Državna regulatorna tijela imaju ovlasti zahtijevati od poduzeća, koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge obuhvaćene općim ovlaštenjem ili koja uživaju prava korištenja radijskih frekvencija ili brojeva, da, u skladu s člankom 11., dostave sve informacije potrebne za potvrđivanje sukladnosti s uvjetima općeg ovlaštenja ili prava korištenja, ili sukladnosti s posebnim obvezama iz članka 6. stavka 2.

2. Kada državno regulatorno tijelo utvrdi da se neko poduzeće ne pridržava jednog ili više uvjeta općeg ovlaštenja ili prava korištenja, ili se ne pridržava posebnih obveza iz članka 6. stavka 2., ono o zaključcima obavješćuje to poduzeće te poduzeću pruža mogućnost da iznese svoja stajališta u razumnom roku.

3. Odgovarajuće tijelo ima ovlasti zahtijevati prestanak kršenja uvjeta iz stavka 2. bez odgode, ili u razumnom roku, te donosi odgovarajuće i razmjerne mjere kojima je cilj osigurati sukladnost s uvjetima.

U tom smislu, države članice ovlašćuju odgovarajuća tijela da:

(a) prema potrebi, izriču odvraćajuće novčane kazne, koje mogu uključiti periodične kazne s retroaktivnim djelovanjem; i

(b) izdaju naloge da se prekine ili odgodi pružanje usluga ili paketa usluga koje bi, ako bi se nastavilo, značajno naštetilo tržišnom natjecanju, dok se ne postigne sukladnost s pristupnim obvezama određenim nakon analize tržišta provedene u skladu s člankom 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Mjere i razlozi na kojima se temelje bez odgode se dostavljaju dotičnom poduzeću te se poduzeću propisuje razumni rok za usklađivanje s tim mjerama.";

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Bez obzira na odredbe stavaka 2. i 3., države članice ovlašćuju odgovarajuće tijelo da poduzećima, prema potrebi, uvede novčane kazne za nedostavljanje informacija u skladu s obvezama predviđenim na temelju članka 11. stavka 1. točke (a) ili (b) ove Direktive i članka 9. Direktive 2002/19/EZ (Direktive o pristupu) u razumnom roku koji predviđa državno regulatorno tijelo.";

(c) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. U slučajevima ozbiljnih ili opetovanih kršenja uvjeta općeg ovlaštenja ili prava korištenja, ili kršenja posebnih obveza iz članka 6. stavka 2., kada mjere kojima je bio cilj osigurati sukladnost iz stavka 3. ovog članka nisu bile uspješne, državna regulatorna tijela mogu spriječiti poduzeće da nastavi davati na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružati elektroničke komunikacijske usluge, ili privremeno ukinuti ili povući prava korištenja. Sankcije i kazne koje su učinkovite, razmjerne i koje odvraćaju od kršenja mogu se primjenjivati za razdoblje trajanja kršenja, pa čak i kada je kršenje naknadno ispravljeno.";

(d) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Bez obzira na odredbe stavaka 2., 3. i 5., kada odgovarajuće tijelo ima dokaz o kršenju uvjeta općeg ovlaštenja, prava korištenja ili posebnih obveza iz članka 6. stavka 2. koje predstavlja neposrednu i ozbiljnu prijetnju javnom redu, javnoj sigurnosti ili javnom zdravlju ili koje će stvoriti ozbiljne gospodarske ili operativne probleme drugim pružateljima ili korisnicima elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga ili drugim korisnicima radiofrekvencijskog spektra, to tijelo može donijeti hitne privremene mjere da bi riješilo situaciju prije donošenja konačne odluke. Dotičnom poduzeću se zatim daje prikladna mogućnost da iznese svoja stajališta i predloži rješenje. Prema potrebi, odgovarajuće tijelo može potvrditi privremene mjere koje vrijede najviše 3 mjeseca, ali koje se mogu produljiti za daljnje razdoblje do tri mjeseca kada provedba nije privedena kraju.";

7. U članku 11. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

(a) točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) sustavna ili pojedinačna provjera sukladnosti s uvjetima 1. i 2. Dijela A., uvjetima 2. i 6. Dijela B. i uvjetima 2. i 7. Dijela C. Priloga, te sukladnosti s obvezama iz članka 6. stavka 2.;";

(b) dodaju se sljedeće točke:

„(g) zaštita učinkovitog korištenja i osiguravanje učinkovitog upravljanja radijskim frekvencijama;

(h) procjena budućeg razvoja mreža i usluga koji bi mogao imati utjecaj na veleprodajne usluge koje su stavljene na raspolaganje konkurentima.";

(c) drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Informacije iz točaka (a), (b), (d), (e), (f), (g) i (h) prvog podstavka ne smiju se zahtijevati prije, ili kao uvjet, pristupa tržištu.";

8. Članak 14. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 14.*

Izmjena prava i obveza

1. Države članice osiguravaju da se prava, uvjeti i postupci u vezi s općim ovlaštenjima i pravima korištenja ili pravima postavljanja opreme mogu izmjenjivati samo u nepristrano opravdanim slučajevima i na razmjeran način, uzimajući u obzir, prema potrebi, posebne uvjete koji se primjenjuju na prenosiva prava korištenja radijskih frekvencija. Iznimno kada su predložene izmjene bez velikog značenja i kada su dogovorene s nositeljem prava ili općeg ovlaštenja, daje se, na prikladan način, obavijest o namjeri da se izvrše takve izmjene te se zainteresiranim strankama, uključujući korisnike i potrošače, odobrava razumni vremenski rok da iznesu svoja stajališta o predloženim izmjenama, a taj rok iznosi najmanje četiri tjedna, osim u iznimnim okolnostima.

2. Države članice ne ograničavaju niti ukidaju prava za postavljanje opreme ili prava korištenja radijskih frekvencija prije isteka roka za koji su odobrena, osim kada je to opravdano i, prema potrebi, u skladu s Prilogom i odgovarajućim nacionalnim odredbama u vezi s naknade za ukidanje prava.";

9. Članak 15. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da se sve odgovarajuće informacije o pravima, uvjetima, postupcima, naknadama, pristojbama i odlukama u vezi s općim ovlaštenjima, pravima korištenja i pravima o instaliranju opreme objavljuju i ažuriraju na prikladan način kako bi se svim zainteresiranim strankama omogućio jednostavni pristup tim informacijama.";

10. U članku 17. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 9.a. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), države članice usklađuju opća ovlaštenja i pojedinačna prava korištenja, koja već postoje, s člancima 5., 6. i 7. i Prilogom ovoj Direktivi najkasnije 19. prosinca 2011.

2. Kada je rezultat primjene stavka 1. umanjenje prava ili smanjenje produljenja općih ovlaštenja i pojedinačnih prava korištenja koja već postoje, države članice mogu produljiti valjanost tih ovlaštenja i prava do najkasnije 30. rujna 2012. uz uvjet da se time ne ugrožavaju prava drugih poduzeća na temelju prava Zajednice. Države članice o takvim produljenjima obavješćuju Komisiju i za njih navode razloge.";

11. Prilog se izmjenjuje kako je navedeno u Prilogu ovoj Direktivi.

Članak 4.

Stavljanje izvan snage

Ovime se Uredba (EZ) br. 2887/2000 stavlja izvan snage.

Članak 5.

Prijenos

1. Do 25. svibnja 2011. države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

One primjenjuju te mjere od 26. svibnja 2011.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnoga prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 6.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan njezine objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 7.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 25. studenoga 2009.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednica*
J. BUZEK	Å. TORSTENSSON

PRILOG

Prilog Direktivi 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju) mijenja se kako slijedi.

1. Prvi stavak zamjenjuje se sljedećim;

„Uvjeti navedeni u ovom Prilogu tvore najveći popis uvjeta koji se mogu priložiti općim ovlaštenjima (Dio A.), pravima korištenja radijskih frekvencija (Dio B.) i pravima korištenja brojeva (Dio C.) navedenih u članku 6. stavku 1. i članku 11. stavku 1. točki (a), u granicama dopuštenim člancima 5., 6., 7., 8. i 9. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

2. Dio A. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Mogućnost pristupa krajnjih korisnika brojevima iz nacionalnog plana brojevnog označavanja, brojevima iz Europskog telefonskog brojevnog prostora, Univerzalnih međunarodnih besplatnih brojeva i, kada je tehnički i gospodarski isplativo, iz planova brojevnog označavanja drugih država članica, te uvjetima u skladu s Direktivom 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)".

(b) točka 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Zaštita osobnih podataka i privatnosti svojstvena području elektroničkih komunikacija u skladu s Direktivom 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (*)

_____

(*) SL L 201, 31.7.2002., str. 37.";

(c) točka 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Pravila o zaštiti potrošača svojstvena području elektroničkih komunikacija, uključujući uvjete u skladu s Direktivom 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) i uvjeti o mogućnosti pristupa korisnika s invaliditetom u skladu s člankom 7. te Direktive.";

(d) u točki 11., riječi „Direktiva 97/66/EZ" zamjenjuju se riječima „Direktiva 2002/58/EZ";

(e) uvodi se sljedeće točka:

„11.a. Uvjeti korištenja za komunikacije od javnih tijela do šire javnosti radi upozorenja javnosti na neposredne prijetnje i za ublažavanje posljedica katastrofa velikih razmjera.";

(f) točka 12. zamjenjuje se sljedećim:

„12. Uvjeti uporabe tijekom katastrofa velikih razmjera ili državnih kriznih situacija kako bi se osigurale komunikacije između hitnih službi i državnih tijela.";

(g) točka 16. zamjenjuje se sljedećim:

„16. Zaštita javnih mreža od neovlaštenog pristupa sukladno Direktivi 2002/58/EZ (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama).";

(h) dodaje se sljedeća točka:

„19. Obveze transparentnosti za davatelje javne komunikacijske mreže, koji pružaju elektroničke komunikacijske usluge dostupne javnosti kako bi se osiguralo potpuno povezivanje u skladu s ciljevima i načelima utvrđenim u članku 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), objava bilo kojih uvjeta koji ograničavaju pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija, kada takve uvjeta dopuštaju države članice u skladu s pravom Zajednice, i, kada je primjereno i razmjerno, pristup državnih regulatornih tijela takvim informacijama koje su potrebne za potvrđivanje točnosti takve objave.";

3. Dio B. izmjenjuje se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Obveza osiguranja usluge ili korištenja vrste tehnologije za koju su dodijeljena prava korištenja frekvencija, uključujući, prema potrebi, zahtjeve u vezi s obuhvata i kakvoće.";

(b) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Djelotvorno i učinkovito korištenje radijskih frekvencija u skladu s Direktivom 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).";

(c) dodaje se sljedeća točka:

„9. Obveze svojstvene eksperimentalnom korištenju radijskih frekvencija.";

4. u dijelu C., točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Određivanje usluge za koju se koristi broj, uključujući bilo koje zahtjeve povezane s pružanjem te usluge i, kako bi se izbjegla nedoumica, tarifnim načelima i najvećim cijenama koje se mogu primijeniti u određenom brojevnom području kako bi se osigurala zaštita potrošača u skladu s člankom 8. stavkom 4. točkom (b) Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).".

IZJAVA KOMISIJE O NEUTRALNOSTI MREŽE

Komisija pridaje veliku važnost očuvanju otvorenog i neutralnog značaja Interneta, u potpunosti poštujući volju suzakonodavaca da sada ugrade neutralnost mreže kao politički cilj i regulatorno načelo, koje će promicati državna regulatorna tijela ([1]), uz jačanje odgovarajućih zahtjeva o transparentnosti ([2]) i davanje zaštitnih ovlasti državnim regulatornim tijelima da spriječe obezvrjeđivanje usluga te ometanje ili usporavanje prometa na javnim mrežama ([3]). Komisija će pomno pratiti provedbu ovih odredaba u državama članicama, posebno usmjeravajući pozornost na način na koji se štite „slobode na mreži" europskih građana u svojem godišnjem izvješću o napretku koji dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću. U međuvremenu će Komisija pratiti utjecaj razvoja tržišta i tehnologije na „slobode na mreži" i pred kraj 2010. godine izvijestit će Europski parlament i Vijeće jesu li potrebne dodatne smjernice, te će koristiti svoje postojeće ovlasti u pogledu prava tržišnog natjecanja kako bi poduzela mjere protiv moguće prakse suprotne tržišnom natjecanju.

([1]) Članak 8. stavak 4. točka (g) Okvirne direktive.
([2]) Članak 20. stavak 1. točka (b) i članak 21. stavak 3. točka (c) Direktive o univerzalnim uslugama.
([3]) Članak 22. stavak 3. Direktive o univerzalnim uslugama.